

649.124

% 276 2

3

บริโณนีสัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดพังงา

ปริญญาโท

ของ

นฤมล โพธิ์สัตย์

11 พ.ค 2535

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กุมภาพันธ์ 2530

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

178548

บริโภคนิถยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดพังงา

บทคัดย่อ

ของ

นฤมล โพธิ์สัตย์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหบัณฑิต

พุทธทศวรรษ 2530

การศึกษาค้นคว้ามีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับและเปรียบเทียบบริโภคนิสัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีความแตกต่างกันทางด้านการอบรมเลี้ยงดู ระดับการศึกษาฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองและขนาดของครอบครัว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดพังงา จำนวน 465 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน จากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดพังงา จำนวน 4,433 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ปกครอง และแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูกับแบบสอบถามบริโภคนิสัยของนักเรียน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ $F - test$

จากการศึกษาพบว่า

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดพังงามีบริโภคนิสัยอยู่ในระดับที่
2. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีบริโภคนิสัยที่ดีที่สุด
รองลงมาคือ นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันและแบบปล่อยปละละเลยตามลำดับ
3. นักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาระดับสูงกว่ามัธยมศึกษา มีบริโภคนิสัยที่ดีที่สุด
รองลงมาคือนักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และระดับประถมศึกษาตามลำดับ
4. นักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้เฉลี่ยต่อปีสูงกว่า 40,000 บาท มีบริโภคนิสัยที่ดีที่สุด
รองลงมาคือนักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้เฉลี่ยต่อปีระหว่าง 20,000 ถึง 40,000 บาท และต่ำกว่า 20,000 บาท ตามลำดับ
5. นักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่มีขนาดเล็กมีบริโภคนิสัยที่ดีที่สุด รองลงมาคือ นักเรียนที่อยู่ในครอบครัวขนาดกลางและขนาดใหญ่ตามลำดับ

FOOD HABITS OF PRATHOM SUKSA VI IN CHANGWAT PHANGNGA

AN ABSTRACT

BY

NARUEMOL POTISAT

Presented in Partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

February 1987

The objective of this study was to determine the levels of food habit of Prothom Suksa 6 students and to compare than according to child rearing patterns, level of parent education, parents' incomes, and family size.

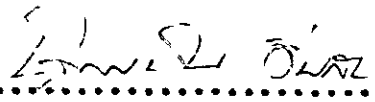
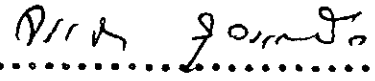
The questionnaire on child rearing patterns and students' food habit were developed and administered to a sample of 465 Prathom Suksa 6 students from 4,433 Prathom Suksa 6 students in Changwat Phangnga, by multistage random sampling. The data were analyzed by the F - test technique.

The main findings were as follows

1. Prathom Suksa 6 Students in Changwat Phangnga showed the high (good) level of food habit.
2. The highest level of students' food habit was found in those who were brought up within the democratic rearing patterns, the next highest level were found in those who were brought up within the strict rearing pattern, and the lowest level ones was found in those who were brought up within the laissez-faire rearing pattern.
3. Students whose parents' education was higher than Matayom suksa showed the best level of food habit, the second ones were those whose parents' education was Matayom suksa and the poorest ones were those whose parents' education was Prathom Suksa.
4. Students whose parents' income was higher than 40,000 baht per year showed the best level of food habit, the second ones were those whose parents' income was between 20,000 baht to 40,000 baht, and the poorest ones were those whose parents' income was lower than 20,000 baht.

5. Students from the small family size showed the best level of food habit; the second ones were those from the moderate family size, and the lowest ones were those from the large family size.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา	คณะกรรมการสอบ
 ประธาน	 ประธาน
 กรรมการ	 กรรมการ
	 กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้เพราะผู้วิจัยได้รับคำแนะนำและความช่วยเหลือ
อย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ดร. ธนวรรณ อิ่มสมบูรณ์ และ ศาสตราจารย์ ดร. จรรจา สุวรรณทัต
ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้และคำแนะนำช่วยเหลือจนปริญญานิพนธ์
ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี

ขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยอย่างดีเสมอมา

ท้ายสุดนี้ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกถึงพระคุณของมารดา บิดาที่ได้เมตตาให้ความอุปการะ
และสนับสนุนการศึกษาของผู้วิจัยตลอดมา พระคุณนี้หาที่เปรียบมิได้

นฤมล โพธิ์สัตย์

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
	/ ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
	/ นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	28
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	30
	ประชากร	30
	กลุ่มตัวอย่าง	30
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	32
	ขั้นตอนในการลร่างเครื่องมือ	32
	การหาคุณภาพของเครื่องมือ	35
	วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	36
	วิธีจัดกระทำข้อมูล	37
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	39
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	42
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	42
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	59
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	59
	กลุ่มตัวอย่าง	59

บทที่	หน้า
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้	59
การวิเคราะห์ข้อมูล	60
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	60
อภิปรายผล	61
ข้อเสนอแนะ	68
บรรณานุกรม	71
ภาคผนวก	78

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอำเภอ	31
2	จำนวนนักเรียนจำแนกตามลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง	43
3	จำนวนนักเรียนจำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง	43
4	จำนวนนักเรียนจำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง	44
5	จำนวนนักเรียนจำแนกตามขนาดของครอบครัว	45
6	ระดับบริโภคนิสัยของนักเรียนโดยทั่วไป	45
7	บริโภคนิสัยของนักเรียนจำแนกตามลักษณะการปฏิบัติ	49
8	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของบริโภคนิสัยของนักเรียนที่ อยู่ในครอบครัวที่มีการอบรมเลี้ยงดูในลักษณะแตกต่างกัน	51
9	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยบริโภคนิสัยของนักเรียนที่อยู่ ในครอบครัวที่มีการอบรมเลี้ยงดูในลักษณะแตกต่างกันเป็นรายคู่	52
10	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของบริโภคนิสัยของนักเรียน ที่อยู่ในครอบครัวที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาแตกต่างกัน	53
11	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของบริโภคนิสัยของเด็กนักเรียน ที่อยู่ในครอบครัวที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาแตกต่างกันเป็นรายคู่ ...	54
12	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของบริโภคนิสัยของนักเรียน ที่อยู่ในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน	55
13	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของบริโภคนิสัยของนักเรียน ที่อยู่ในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกันเป็นรายคู่	56
14	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของบริโภคนิสัยของนักเรียน ที่อยู่ในครอบครัวที่มีขนาดของครอบครัวแตกต่างกัน	57

- 15 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของบริโภคนิสัยของนักเรียน
ที่อยู่ในครอบครัวที่มีขนาดของครอบครัวแตกต่างกันเป็นรายคู่ 58

ภูมิหลัง

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระดำริ เรื่องพระราชภารกิจอันเกี่ยวข้องกับงานโภชนาการ ณ โรงพยาบาลรามาธิบดีในวันที่ 11 ธันวาคม 2528 เวลา 10.00 น. ความว่า "จากการโดยเสด็จพระดำเนนของพระองค์ไปในที่ต่าง ๆ ทำให้เห็นว่าประเทศไทยเป็นอู่ข้าวอู่น้ำของโลก แต่เรายังมีปัญหาขาดอาหาร สุขภาพและการเจ็บป่วยอื่น ๆ ซึ่งโรคเหล่านี้จะป้องกันได้ โดยปฏิบัติตัวให้ถูกต้อง เรื่องการกินอยู่ บางคนถึงกับหมดเนื้อหมดตัวเมื่อต้องรักษาโรค นับเป็นการสูญเสียของประเทศด้วย ยังมีโรคที่น่าห่วงและนับเป็นพหุโภชนาการอีกอย่างคือ โรคกินมากเกินไปได้แก่โรคอ้วน ซึ่งจะเป็นโรคทรمانเช่น อัมพาต" (เคลินวิล์ 13 ธันวาคม 2528 : 6, 11) พระราชดำรัสส่วนนี้สอดคล้องกับวิชัย ตันไพจิตร ที่ได้ศึกษาเรื่องปัญหาและการแก้ไขโรคขาดโปรตีนและพลังงาน พบว่าผู้ป่วยของโรงพยาบาลรามาธิบดีร้อยละ 70 ที่มาจากต่างจังหวัดเป็นโรคขาดโปรตีนและพลังงานกันมาก เมื่อดูพฤติกรรมการกินจะเห็นว่าคนในชนบทไทยกินข้าวเป็นอาหารหลักทำให้ร่างกายขาดคุณภาพด้านโปรตีนและพลังงาน เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ประสิทธิภาพการทำงานน้อยลง ร่างกายอ่อนเพลียและเหนื่อยง่าย นอกจากนี้ยังมีอัตราการพิการและอัตราการตายสูง เนื่องจากร่างกายมีภูมิคุ้มกันต่ำ ทำให้ติดเชื้อได้ง่าย นอกจากปัญหาโภชนาการเรื่องการขาดสารอาหารแล้วยังมีปัญหาเกี่ยวกับการกินคืออยู่ดีจนทำให้เป็นโรคอ้วนหรือไขมันอุดตัน ซึ่งเป็นสาเหตุของการเสียชีวิตเช่นกัน (เคลินวิล์ 20 ธันวาคม 2528 : 11, 14)

เป็นที่ทราบกันดีว่า อาหารเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของชีวิตมนุษย์ และอาหารมีความเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับชีวิตทั้งทางตรงและทางอ้อม ในการวางรากฐานพัฒนาการทางสุขภาพของร่างกาย จิตใจและสมอง เพราะทุกส่วนในร่างกายไม่ว่าจะเป็นโครงร่าง นัยน์ตา โลหิต กล้ามเนื้อ กระดูก ฟัน หรือผิวหนังล้วนแต่แสดงหรือสะท้อนให้เห็นถึงอาหารที่กินหรือบริโภคนิสัยของบุคคลนั้น มีหลักฐานทางวิทยาศาสตร์จำนวนมากในปัจจุบันที่แสดงให้เห็น

เห็นว่า การกินอาหารที่ถูกหลักโภชนาการ หรือบริโภคนิสัยที่ดีจะช่วยให้ร่างกายเจริญเติบโต แข็งแรง โครงสร้างดี ส่วน มีความต้านทานโรคสูง พัฒนาการทางจิตใจและสมองสมบูรณ์ (เสาวนีย์ จักรพิทักษ์ 2526 : 1)

ในปัจจุบันประชากรไทยส่วนใหญ่ไม่ขาดแคลนปริมาณอาหารที่ใช้กิน แต่อาหารที่กินนั้น มักขาดคุณภาพ เพราะมีบริโภคนิสัยที่ไม่ถูกต้อง จากการศึกษาเกี่ยวกับบริโภคนิสัยที่ไม่ดีบางประการ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยวิธีสอบถามความเห็นจากกลุ่มตัวอย่างพบว่า บริโภคนิสัยที่ไม่ดีคือ กินเพียงเพื่ออิ่มโดยไม่คิดถึงประโยชน์ ร้อยละ 82.29 กินของหมักดอง ร้อยละ 71.83 เลือกกินเฉพาะอาหารที่ชอบเท่านั้น ร้อยละ 71.82 กินอาหารไม่เป็นเวลา ร้อยละ 63.54 ชอบกินอาหารที่มีรสจัด ร้อยละ 61.46 กินข้าวมากกินกับน้อย ร้อยละ 58.33 ชอบกินจุบจิบ ร้อยละ 57.29 ชอบกินอาหารสุก ๆ ดิบ ๆ ร้อยละ 37.50 (วรากร วราอภัยวงศ์และคนอื่น ๆ 2521 : 55)

บริโภคนิสัยเป็นปัญหาโภชนาการอย่างหนึ่ง ที่ทำให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บจากการขาดอาหาร และการได้สารอาหารเกิน ดังนั้นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4 จึงได้เริ่มมี แผนอาหารและโภชนาการแห่งชาติและได้ดำเนินการต่อเนื่องมาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (2525 - 2529) ซึ่งได้ระบุปัญหาโภชนาการว่าเป็นปัญหาที่สำคัญ ต่อการพัฒนาประเทศ (กองโภชนาการ 2528 : 1)

ปัญหาการขาดสารอาหารที่สำคัญของประเทศไทยตามที่ระบุไว้ในแผนอาหารและโภชนาการ ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (2525 - 2529) ก่อการขาดโปรตีนและ พลังงาน โรคโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็ก โรคตาบอดจากการขาดวิตามินเอ โรคเหน็บชา จากการขาดวิตามินบีหนึ่ง โรคคอพอกจากการขาดธาตุไอโอดีน โรคปากนกกระจอกจากการขาด วิตามินบีสอง และโรคผิวหนังกระเพาะปัสสาวะจากการขาดธาตุฟอสฟอรัส ส่วนโรคการได้ สารอาหารเกินเพราะกินเกินกว่าที่ร่างกายต้องการ โดยเฉพาะพลังงานที่ได้จากไขมันและ น้ำมัน อาหารพวกข้าวและแป้งทำให้เกิดโรคอ้วนภาวะไขมันในเลือดสูง และโรคที่เกี่ยวข้อง เช่น โรคความดัน โรคเบาหวาน และโรคหัวใจขาดเลือด (ไกรสิทธิ์ ตันติศิรินทร์ 2527 : 7 - 8)

จากเหตุผลดังกล่าวจะเห็นว่าสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาโภชนาการซึ่งเป็นตัวนำโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ มาสู่มนุษย์ก็คือบริโภคนิสัยที่ไม่ดีนั่นเอง ดังนั้นการศึกษาบริโภคนิสัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก็เป็นแนวทางหนึ่งที่จะแก้ปัญหาดังกล่าวได้เพราะนักเรียนในวัยนี้จะมีอายุประมาณ 11 - 12 ปี ซึ่งตามทฤษฎีของอีริกสัน (Erikson) กล่าวว่า เป็นระยะที่เริ่มเข้าใจในเหตุผล เริ่มเรียนรู้ธรรมชาติและเลียนแบบผู้ใหญ่ในเรื่องความคิดและนิสัย ดังนั้นผู้ปกครองจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดี (มลวิภา ทรงวุฒิสกุล 2528 : 126) ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของเปียเจ (Piaget) ที่ว่าในวัยนี้พัฒนาการทางสติปัญญาและความคิดเป็นขั้นสุดท้ายคือในวัยนี้จะเริ่มคิดแบบผู้ใหญ่สามารถคิดหาเหตุผลได้ (สมพร สุกตัญญู 2523 : 19) ในเรื่องการพัฒนาการเกี่ยวกับปุ่มรับรสอาหาร (Taste buds) ซึ่งในวัยทารกจะมีกระจายทั่วไปในเยื่อช่องปาก ลิ้น ข้างแก้ม และคอ ทำให้สามารถแยกรสอาหารได้เร็วมาก พออายุเพิ่มขึ้นปุ่มรับรสอาหารจะลดจำนวนและกระจายน้อยลงพออายุได้ 12 ปี ก็จะมีปุ่มรับรสอาหารเหมือนผู้ใหญ่ นอกจากนี้ในเรื่องการควบคุมตัวเองเกี่ยวกับการกินอาหาร ในวัยนี้ก็เริ่มสามารถทำอย่างผู้ใหญ่ได้ รวมทั้งมีมารยาทการกินในโต๊ะอาหารอย่างถูกต้อง หรือกินแต่พอเหมาะรู้จักเลิกเมื่ออิ่ม และบริโภคนิสัยในวัยนี้จะเริ่มเป็นแบบอย่างของตัวเอง (วัณเพ็ญ บุญประกอบ 2527 : 36 - 38)

ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองจึงมีความสำคัญตลอดมาตั้งแต่เป็นทารกจนกระทั่งอายุประมาณ 11 - 12 ปี นิสัยต่าง ๆ รวมทั้งบริโภคนิสัยก็ย่อมจะได้รับมาจากผู้ปกครอง มีการกล่าวว่า บริโภคนิสัยก็เหมือนกับนิสัยอื่น ๆ คือมิได้มีมาแต่กำเนิดหากเกิดจากการเรียนรู้เลียนแบบจากสิ่งแวดล้อมและสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุดคือผู้ปกครอง จึงเป็นที่แน่นอนว่าการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองเป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีผลต่อบริโภคนิสัยเป็นอย่างมาก (วลัยทิพย์ สาชลวิจารณ์ 2524 : 75) ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวอีกอย่างหนึ่งว่าการอบรมเลี้ยงดูเพื่อให้นักเรียนมีบริโภคนิสัยที่ดีนั้น ผู้มีอิทธิพลมากที่สุดคือบ้านหรือครอบครัว บ้านเป็นแหล่งเพาะสุชนิสัยให้กับนักเรียน องค์การอนามัยโลกได้ตระหนักถึงความสำคัญที่บ้านในด้านนี้จึงให้คำขวัญวันอนามัยโลกในปี 2516 ว่า "สุขภาพที่เริ่มที่บ้าน" โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเน้นให้ประชาชนได้ตระหนักถึงความสำคัญที่บ้าน หรือครอบครัวว่า นอกจากจะเป็นสถานที่สำหรับอยู่อาศัยแล้วยังเป็นแหล่งเริ่มต้นของกิจกรรมสุขภาพทั้งหลาย (ประเสริฐ รุจิรวงศ์ 2516 : ไม่ปรากฏจำนวนหน้า) นอกจากนี้ยังมีความเห็นอื่นอีกว่าบ้านเป็นสถาบันสำคัญ

อันดับแรกที่จะสร้างให้นักเรียน เป็นบุคคลที่มีความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุขได้หรือไม่ หรือจะเจริญเติบโตมากขึ้นเพียงไรอยู่ที่บทบาทของผู้ปกครองเป็นสำคัญ ถึงแม้ว่าจะเข้าโรงเรียน แล้วก็ตามนักเรียนก็ยังได้รับอิทธิพลจากบ้านอยู่เนืองเอง (ชัยนาถ นาคบุผา 2515 : 75)

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นว่า การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองมีผลต่อบริโภคนิสัย ของนักเรียนเป็นอย่างมาก สำหรับเรื่อง การอบรมเลี้ยงดู นั้น นักจิตวิทยาหลายท่านได้ทำการศึกษา และแต่ละท่านได้แบ่งแยกประเภทของการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันออกไป เช่น โรเจอร์ส (Rogers) แบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็นสามแบบคือ แบบประชาธิปไตย แบบปล่อยปละละเลย และแบบปกป้องคุ้มครองมากเกินไป (Rogers 1972 : 117) ส่วนบรอนเฟนเบรนเนอร์ (Bronfenbrenner) แบ่งการอบรมเลี้ยงดูเป็น 3 แบบเช่นเดียวกันคือ แบบให้ความรัก แบบลงโทษ และแบบคาดหวังเอาเกินเด็ก (Siegelman. 1965 : 163 - 174) นอกจากนี้ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจและขนาดของครอบครัว ก็ยังเกี่ยวข้องกับ บริโภคนิสัย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วย

ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้จึงต้องการทราบว่าบริโภคนิสัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดพังงาแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร เพื่อนำผลที่ได้มาเป็นแนวทางหนึ่งในการแก้ปัญหาโภชนาการอันจะก่อให้เกิดประโยชน์ ต่อการพัฒนาประเทศตามนโยบายในแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสืบไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อทราบลักษณะบริโภคนิสัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดพังงา
2. เพื่อเปรียบเทียบบริโภคนิสัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดพังงา ตามตัวแปรต่าง ๆ ต่อไปนี้

- 2.1 การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง
- 2.2 ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง
- 2.3 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
- 2.4 ขนาดของครอบครัว

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ปกครองตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องในการอบรมเลี้ยงดูได้เข้าใจถึงบริบทนิสัยของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน จะได้นำไปปรับปรุงและปลูกฝังบริบทนิสัยที่ดี ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้นักเรียนมีสุขภาพดี
2. เพื่อเป็นแนวทางให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึงบริบทนิสัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จะได้หาวิธีการส่งเสริมให้ความรู้ทางโภชนาการแก่ประชาชน ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งในการแก้ปัญหาโภชนาการ
3. เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ทำหน้าที่ในการสอนได้ส่งเสริมความรู้ด้านโภชนาการทั้งการกินภายในระบบโรงเรียนและการกินนอกโรงเรียนทุกระดับชั้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการมีสุขภาพดี

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้กระทำกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เพชรบูรณ์และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนของจังหวัดพังงา โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรในปีการศึกษา 2529

ตัวแปรที่จะศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ

- 1.1 การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง
- 1.2 ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง
- 1.3 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
- 1.4 ขนาดของครอบครัว

2. ตัวแปรตาม ได้แก่บริบทนิสัยของนักเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1 การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง พฤติกรรมของผู้ปกครองที่ปฏิบัติต่อนักเรียนในการเลี้ยงดู ตั้งสอนและอบรม แบ่งออกเป็น 3 แบบคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย แบบเข้มงวดกวดขัน และแบบประชาธิปไตย โดยประเมินจากคะแนนแบบสอบถามความรู้สึกของนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อวิถีปฏิบัติของผู้ปกครอง

1.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง พฤติกรรมของผู้ปกครองที่ปฏิบัติต่อนักเรียนโดยนักเรียนมีความรู้สึกว่าตนเองไม่ได้รับการเอาใจใส่ การสนับสนุนหรือคำแนะนำจากผู้ปกครอง มักถูกปล่อยไว้ทำอะไรตามใจชอบ ผู้ปกครองไม่ให้ความอบอุ่นเท่าที่ควร ในที่นี้หมายถึง คะแนนที่ได้จากแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

1.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน หมายถึง พฤติกรรมของผู้ปกครองที่ปฏิบัติต่อนักเรียนโดยนักเรียนมีความรู้สึกว่าตนเองไม่ได้รับอิสระเท่าที่ควร ต้องอยู่ในระเบียบวินัยที่ผู้ปกครองกำหนดไว้หรือถูกควบคุมไม่ให้ได้รับความสะดวกในการกระทำที่ตนเองต้องการ ในที่นี้หมายถึง คะแนนที่ได้จากแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน

1.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง พฤติกรรมของผู้ปกครองที่ปฏิบัติต่อนักเรียนโดยนักเรียนมีความรู้สึกว่าตนเองได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม ผู้ปกครองให้ความรักความอบอุ่น มีเหตุผลรู้จักยอมรับนับถือความสามารถและความคิดเห็นของนักเรียน ให้ความร่วมมือตามโอกาสอันควรในที่นี้หมายถึง คะแนนที่ได้จากแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

2. ผู้ปกครอง หมายถึง พ่อแม่ หรือบุคคลที่ให้การอบรมเลี้ยงดูนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3. บริโภคนิสัย หมายถึง ความประพฤติกี่เคยชินในการกินอาหาร ได้แก่ การกินหรือ ไม่กินอะไร กินอย่างไร จำนวนมื้อที่กินรวมทั้งสุขนิสัยในการกินอาหารทั้งก่อนกิน ขณะกินและหลังจากกินแล้วตลอดจนชนิดของอาหารที่กิน

4. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หมายถึง นักเรียนชายหญิง ในโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เพชรบูรณ์และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนของจังหวัดพังงา ในปีการศึกษา 2529

5. ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ปกครอง หรือพ่อแม่ซึ่งเป็นบุคคลที่ได้ให้การอบรมเลี้ยงดูนักเรียนเป็นเวลานานที่สุด แบ่งออกเป็น

4 ระดับ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2526 : 0 - 12) คือ

5 1 ผู้ที่ไม่มีวุฒิทางการศึกษา (ผู้ที่ไม่ได้เรียนหนังสือ)

5 2 ประถมศึกษา

5.3 มัธยมศึกษา

5 4 สูงกว่ามัธยมศึกษา

6. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง รายได้เฉลี่ยต่อปีของผู้ปกครอง หรือผู้ให้การอบรมเลี้ยงดูนักเรียนรวมกัน แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ (คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2525 : 1)

6 1 รายได้ต่ำกว่า 20,000 บาท

6 2 รายได้ระหว่าง 20,000 - 40,000 บาท

6.3 รายได้มากกว่า 40,000 บาท

7. ขนาดของครอบครัว หมายถึง จำนวนสมาชิกภายในครอบครัวซึ่งหมายรวมทั้งผู้ปกครอง ลูกและญาติทั้งสองฝ่าย โดยแบ่งขนาดครอบครัวออกเป็น 3 ระดับคือ

7.1 ครอบครัวขนาดเล็กมีบุคคลในครอบครัวต่ำกว่า 5 คน

7.2 ครอบครัวขนาดกลางมีบุคคลในครอบครัวรวมกันตั้งแต่ 5 - 7 คน

7.3 ครอบครัวขนาดใหญ่มีบุคคลในครอบครัวรวมกันมากกว่า 7 คน (สมาคม

กหเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย 2525 : 185 - 188)

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อาหารที่ดีและเป็นประโยชน์มิได้มีความหมายเพียงปริมาณและคุณภาพของอาหาร เท่านั้น แต่จะต้องนึกถึงการกินที่ดีและเป็นประโยชน์ควบคู่ไปด้วยเสมอ ซึ่งประการหลังนี้เป็นสิ่งจำเป็น และสำคัญยิ่งที่จะมีวิธีการอย่างไรจึงจะทำให้คนเราทุกวัยกินอาหารได้ถูกหลักและมีบริโภคนิสัย ที่ถูกต้อง เพื่อจะได้ให้อาหารที่มีอยู่นั้นได้ใช้เป็นประโยชน์มากที่สุด การมีบริโภคนิสัยที่ดี จะต้องจัดเข้าอยู่ในลักษณะสำคัญอันหนึ่งของความเจริญทางพัฒนาการด้วยเสมอ ซึ่งประกอบด้วย

1. มีความอยากกินอาหารเพื่อกระตุ้นให้กินอาหารได้เพียงพอ
2. มีประสบการณ์ที่ดี ที่จะรู้จักกินและชื่นชอบกับอาหารนั้น ๆ ทำให้อาหารที่กินเข้าไป

มีภาวะสมดุลย์ในร่างกาย

3. มีความสนใจและตั้งใจกินอาหารได้ในลักษณะหลาย ๆ อย่าง และสามารถปรับตัว หรือยอมรับอาหารต่าง ๆ ชนิดได้ เพื่อเป็นที่แน่ใจว่า ไม่ว่าอยู่ที่ใดก็จะได้รับอาหารพอเพียงเสมอ การที่คนเราสามารถยืดหยุ่นตัวเองให้รับเข้ากับอาหารได้ทุกชนิดคือ เป็นคนที่กินได้ง่ายไม่เลือก มากนั้นจัดเป็นผู้มีสุขภาพที่สมบูรณ์

ความหิวและความอยากกินอาหารนั้นเป็นของคู่กันในเวลาหิว คนเราจะเกิดความ ต้องการอาหารและค้นหากิน จนกว่าจะรู้สึกอิ่มหรือพอใจ แต่ความอยากกินอาหารนั้นเป็น ลักษณะเฉพาะที่คนเราจะเลือกกินและยอมรับอาหารเฉพาะที่ตนชอบ และที่ตนอยากกินเท่านั้น และความอยากกินอาหารนี้เองที่เป็นต้นรากสำคัญของบริโภคนิสัย

ความอยากกินอาหารของคนเรามีอารมณ์เป็นสิ่งที่สำคัญที่มาเกี่ยวข้องเพราะคนบางคน กินมากเพื่อชดเชยความรู้สึกที่ตนขาดรักหรือขาดบางสิ่งบางอย่างไปก็มี แต่คนเราถ้ามีความสุขสบายก็จะกินอาหารได้ดีกว่าพวกที่มีความวิตกกังวล มีความไม่พอใจ ไม่เป็นสุข และบ่อย ๆ ครั้งที่เราพบว่านักเรียนกินอาหารน้อยลงหรือกินมากเพราะมีความเครียดทางอารมณ์ เช่น ในเวลา เข้านักเรียนไม่อยากกินอาหารก่อนไปโรงเรียนเพราะต้องกินอย่างเร่งรีบ ทำให้เกิดการขัดแย้ง กับผู้ปกครองและพบว่า นักเรียนบางคนเมื่อถูกบังคับให้กินจะมีอาการปวดท้องและอาเจียนได้

ในแง่จิตวิทยาบริโภคนิสัยของแต่ละบุคคลเกี่ยวข้องโดยตรงกับสภาพอารมณ์ เพราะความรู้สึกอยากกินอาหารแรงขึ้นของความหิว ความพึงพอใจในระหว่างมื้ออาหาร ตลอดจนความเคยชินที่เกิดจากความทรงจำและความประทับใจเกี่ยวกับอารมณ์ทุกข์ สุข หรือ ความรู้สึกวิตกกังวลที่บุคคลได้รับขณะที่บริโภคอาหารย่อมเป็นสิ่งประทับใจ จนยากแก่การลบเลือน เปลี่ยนแปลง จึงเห็นได้ว่าสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างบริโภคนิสัย (กิตติกร มีทรัพย์ และวรรณขุ เหล่าถาวร 2522 : กำนนำ อ้างอิงมาจาก Freud n.d.)

อย่างไรก็ตามพบว่าในวัยเรียนและวัยรุ่นสาวมีปัญหาการกินดังนี้

1. เบื่ออาหารหรือไม่อยากกินอาหาร สาเหตุสำคัญก็คือสภาพจิตใจไม่ปกติอันเนื่องมาจากผู้ปกครองคอยเอาใจใส่เข้มงวดกวดขัน บังคับให้กินอาหารชนิดนั้นชนิดนั้นมากเกินไปจนนักเรียนไม่อยากกินอาหารนั้นอีก และยังทำให้ความอยากกินอาหารทั่ว ๆ ไปเสียไปหมด บางคนถึงกับอาเจียนส่วนนักเรียนที่มีความว่าเหว่ขาดความอบอุ่นก็จะเกิดปัญหาเรื่องการไม่ยอมกินอาหารได้เช่นกัน

2. กินเกินพอทำให้เกิดโรคอ้วนในสหรัฐอเมริกา มีรายงานว่าผู้ที่อยู่ในวัยเรียน และวัยรุ่นสาวเป็นโรคอ้วนกันมาก เนื่องจากเมื่อเติบโตขึ้นมีการเคลื่อนไหวและทำกิจกรรมต่าง ๆ น้อยลง นอกจากนี้ยังมีบริโภคนิสัยไม่ดี ชอบกินจุบจิบกินอาหารมากกว่าที่ควรจะกิน บางทีมีเรื่องรบกวนทางอารมณ์ก็หาทางออกโดยการกิน

3. กินอาหารไม่เป็นเวลาหรืออดบางมื้อ วัยรุ่นสาวมักจะอดอาหารเข้าเพราะเกรงว่าจะทำให้อ้วน รูปร่างไม่สวย บางทีก็เพราะความรีบร้อนกลัวไปโรงเรียนไม่ทัน จากการค้นคว้าพบว่าเด็กอเมริกันที่กินอาหารเข้าที่มีประโยชน์จะเรียนและทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ดีกว่าเด็กที่อดอาหารเข้า (ทวิรัศมี ธนาภม 2523 : 70 - 71) ในเรื่องของ การกินอาหารไม่เป็นเวลานี้ได้มีผู้ศึกษาความรู้ ความคิดเห็นและแนวปฏิบัติทางด้านสุขภาพของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2523 ในกรุงเทพฯ พบว่าเรื่องที่น่าเรียน ปฏิบัติมากที่สุดคือ เรื่องกินอาหารผิดเวลา (กาญจนา สิงห์แก้ว 2525 : 39 - 41) และในสหรัฐอเมริกาได้มีการสำรวจพบว่า คนอเมริกันจำนวนร้อยละ 13 ที่ไม่กินอาหารเข้า และอีกร้อยละ 5 กินกาแฟถ้วยเดียวเป็นอาหารเข้า ข้อเสียสำคัญข้อหนึ่งเรื่องการกินอาหาร

ของนักเรียนคือผู้ปกครองจะบังคับให้กิน และไม่ให้อาหารบางอย่าง ทำให้นักเรียนไม่อยากทำตามและหันมากินขนมแทน จากตัวเลขสถิติจะเห็นว่าประเทศอเมริกาต้องจ่ายเงินปีหนึ่งถึง 30 พันล้านเหรียญสหรัฐ เพื่อรักษาโรคซึ่งมีสาเหตุมาจากการกินอาหารไม่เหมาะสม (นงลักษณ์ ธัญญะวานิช 2527 : 112 - 113)

✓ นักเรียนในชั้นประถมศึกษาที่มีกลุ่มอายุระหว่าง 7 - 14 ปี จัดได้ว่าเป็นวัยที่กำลังเจริญเติบโตทั้งด้านส่วนสูงและน้ำหนักวัยนี้จะโตเร็วอย่างเห็นได้ชัด มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย อารมณ์และบุคลิกภาพ นักเรียนที่ได้รับการเอาใจใส่เลี้ยงดูมาตั้งแต่ต้นจะมีภาวะโภชนาการดี เข้าสู่วัยรุ่นเร็ว วัยนี้มีปัญหาทางโภชนาการเพราะต้องการอาหารเพิ่มทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ รวมทั้งชอบทำตามอย่างเพื่อน ขณะเดียวกันก็ต้องการความเป็นอิสระ ต้องการคำแนะนำเป็นบางครั้ง ผู้ปกครองควรจะเป็นผู้คอยแนะนำช่วยเหลือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านอาหาร เพื่อช่วยให้มีบริโภคนิสัยที่ดี เนื่องจากนักเรียนเริ่มสนใจตนเองและรักความสวยงามจึงให้ความสนใจและเข้าใจกับเรื่องอาหารการกินพอสมควร เริ่มจะมีบริโภคนิสัยเป็นของตัวเอง แต่ถ้าผู้ปกครองบังคับฝึกลดมากเกินไปอาจเกิดปฏิกิริยาและเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดความขัดแย้ง ไม่เข้าใจกัน การฝึกมารยาทในการกินเป็นส่วนหนึ่งของบริโภคนิสัยนั้น ผู้ปกครองต้องสอนให้รู้ตัวและไม่หงุดหงิดว่าถูกควบคุมแม้กระทั่งดักข้าวเข้าปาก ดังนั้นผู้ที่มีความสำคัญต่อบริโภคนิสัยของนักเรียนมากที่สุดก็คือผู้ปกครองซึ่ง เป็นผู้ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุดถึงแม้จะเข้าโรงเรียนแล้วก็ตาม ซึ่ง Birch ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการเลือกอาหาร และแบบแผนการบริโภคของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัยอิลลินอยส์ ได้ให้ข้อสรุปว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับอาหารชนิดต่าง ๆ ของนักเรียนในวัยนี้ ได้แก่ ผู้ปกครอง กลุ่มเพื่อน และการเรียนรู้ในชั้นเรียนตามลำดับ (วลัยทิพย์ สาชลวิจารณ์ 2524 : 75 - 76 อ้างอิงมาจาก Birch. 1980)

จากข้อความที่กล่าวมาข้างต้นแล้วจะเห็นว่าบริโภคนิสัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งผู้วิจัยนำมาศึกษานี้เกี่ยวข้องกับกรอบมโนทัศน์ของผู้ปกครองที่ปฏิบัติต่อนักเรียนระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวและขนาดของครอบครัว ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนในวัยนี้มีบริโภคนิสัยดีหรือไม่ก็แตกต่างกันไป ดังทฤษฎี และงานวิจัยต่าง ๆ กล่าวไว้ดังนี้

การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง

เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าการอบรมเลี้ยงดูนั้น ผู้ปกครองและครอบครัวเป็นสถาบันที่มีความสำคัญต่อกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม และพัฒนาการทางบุคลิกภาพของนักเรียน เพราะในการอบรมเลี้ยงดู ผู้ปกครองจะเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างมากในการปลูกฝังพฤติกรรมต่าง ๆ ทั้งในด้านอุปนิสัย อารมณ์ ความสนใจ ทัศนคติ ความสามารถ ทักษะ ที่จะทำให้นักเรียนมีบุคลิกภาพที่พึงประสงค์หรือไม่

ผลสรุปจากการศึกษาวิจัยเป็นจำนวนมากเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของเชียร์พบว่า การอบรมเลี้ยงดูเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องตลอดชีวิต และการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองจะมีผลบางประการต่อพฤติกรรมนักเรียนในปัจจุบัน และศักยภาพของการกระทำในอนาคตของเขา จากคำกล่าวนี้สรุปได้ว่าพฤติกรรมและการแสดงออกของบุคคลในบุคคลหนึ่งนั้น ส่วนหนึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองในสถาบันครอบครัวอันเป็นสถาบันทางสังคมอันดับแรกที่นักเรียนเป็นสมาชิก (Sears. 1957 : 466)

อิริคสันนักจิตวิทยาที่สนใจพัฒนาการทางด้านบุคลิกภาพของมนุษย์ กล่าวว่าพัฒนาการทางบุคลิกภาพเกิดจากการปรับตัวในลักษณะทางบวกตามวัยต่าง ๆ ของบุคคล ในวัยทารกบุคคลมีความต้องการสิ่งต่าง ๆ ตามธรรมชาติ หากได้รับการตอบสนองและดูแลเอาใจใส่อย่างดีจากผู้ปกครองทำให้บุคคลนั้นมีความมั่นใจและไว้วางใจบุคคลอื่น แต่หากบุคคลไม่ได้รับการตอบสนองตามความต้องการตามธรรมชาติไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จะก่อให้เกิดความไม่มั่นใจ ไม่ไว้วางใจบุคคลอื่น ในวัยที่เริ่มฝึกหัดขับถ่าย หากการฝึกหัดเป็นไปด้วยดี และให้ทำในสิ่งที่ตนต้องการ ย่อมก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในความสามารถของตน ในวัยเด็กตอนต้นหากได้ออกกำลัง ได้รู้จักฝึกทักษะในการใช้มือและกล้ามเนื้อต่าง ๆ ได้ค้นคว้าในสิ่งที่ตนอยากรู้อยากเห็น ย่อมจะช่วยให้บุคคลเกิดความคิดสร้างสรรค์ เป็นอิสระ เมื่อเริ่มเข้าโรงเรียนหากได้ทำงานในสิ่งที่ตนต้องการย่อมก่อให้เกิดความรู้สึกถึงอำนาจในการควบคุมตนเองต่อการทำสิ่งที่ตนปรารถนา ในวัยรุ่นซึ่งต้องการความเป็นตัวของตัวเอง รับผิดชอบเอง สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้บุคคลได้รู้จักว่า ตนคือใคร รู้จักประมาณตน วางตนได้เหมาะสมกับฐานะ อันจะช่วยให้ในวัยต่อ ๆ ไปสามารถปรับตัวตนเองเข้ากับบุคคลอื่นได้ง่าย ในวัยชราจะมีความ

ภาคภูมิใจในวัยก่อน ๆ ของตน ดังนั้นการพัฒนาการที่ดีมาตั้งแต่ต้นย่อมทำให้บุคคลมีบุคลิกภาพดี แต่หากพัฒนาการล้มเหลวในวัยหนึ่งวัยใดย่อมก่อให้เกิดการพัฒนาบุคลิกภาพในลักษณะทางลบ ซึ่งทำให้การพัฒนาบุคลิกภาพในวัยต่อ ๆ ไปเป็นไปในลักษณะลบด้วย อันมีผลให้บุคคลนั้นมีบุคลิกภาพที่ไม่น่าพึงใจ (Darkmeyer. 1965 . 149 - 151 citing Erikson. n.d.)

พัฒนาการทางด้านบุคลิกภาพนี้ ฟรอยด์ เจ้าของทฤษฎีจิตวิเคราะห์ได้กล่าวว่า จะพัฒนาในช่วง 5 ปีแรกของชีวิต หลังจากนั้นจะเป็นเพียงการเพิ่มพูนรายละเอียดปลีกย่อยของโครงสร้างพื้นฐานเดิม เขากล่าวถึงการอบรมเลี้ยงดูว่า เด็กที่ถูกผู้ปกครองทอดทิ้งปล่อยปละละเลย มีแนวโน้มที่จะลอกเลียนแบบผู้ปกครองมากกว่าเด็กปกติ โดยเด็กหวังว่าเขาจะได้รับความรักจากผู้ปกครองกลับคืนมาเด็กจะเริ่มเชื่อในสิ่งที่ผู้ปกครองห้ามมิให้กระทำเพื่อจะหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ นอกจากนั้น ฟรอยด์ ยังกล่าวถึงโครงสร้างที่ก่อให้เกิดเป็นบุคลิกภาพของคน ๆ นั้นก็คือ การเลียนแบบ ที่ได้สะสมมาในช่วงต่าง ๆ ของชีวิตและผู้ปกครองก็ดูเหมือนว่าจะเป็นตัวแบบที่สำคัญที่สุดในการเลียนแบบของเด็ก (Hall and Lindzey. 1970 . 44 - 46 citing Freud. n.d.)

งานวิจัยที่สนับสนุนความถิกของฟรอยด์ คือ งานวิจัยของ โกลด์ฟาร์บ ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการของเด็กกำพร้า 2 กลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันในช่วง 3 ปีแรกของชีวิต กลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มควบคุม อีกกลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มทดลอง เด็กกลุ่มแรกเลี้ยงดูอยู่ในบ้านและได้รับความรักความเอาใจใส่เช่นเดียวกับเด็กทั่ว ๆ ไป ส่วนกลุ่มทดลองเด็กถูกทิ้งให้อยู่ในสถานเลี้ยงเด็ก ซึ่งขาดความรักความอบอุ่น และความเอาใจใส่จากแม่เป็นระยะเวลา 3 ปี ต่อจากนั้นจึงนำเข้ามาเลี้ยงในบ้านเช่นเดียวกับเด็กในกลุ่มควบคุม ผลการศึกษาพบว่า เมื่อเด็กทั้งสองกลุ่มโตขึ้นจนมีระดับอายุ 12 ปี จะมีความแตกต่างกันทางพัฒนาการด้านสติปัญญา และบุคลิกภาพ เด็กที่ขาดความรักความอบอุ่นจะมีพัฒนาการทางสติปัญญาช้าโดยเฉพาะในเรื่องการให้เหตุผล การคิดทางนามธรรมตลอดจนภาษา และยังมีบุคลิกภาพเป็นคนก้าวร้าว ขาดการควบคุมตนเอง ไม่มีความมั่นคงทางอารมณ์ ปรับตัวไม่ดี ไม่เป็นตัวของตัวเอง ต้องการพึ่งพาผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา (Mussen. 1963 : 69 - 71 citing Goldfarb. n.d.)

เดนนีส และ นาจาเรียน ได้ศึกษางานวิจัยของโกลด์บาร์บ พบว่า เด็กในช่วงอายุ 4.5 - 6.5 ปี ที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบถูกทอดทิ้งและแบบไร้ความรักอย่างถึ้น จะมีความสามารถในวัยต้นแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด แต่พออายุมากขึ้น เด็กทั้งสองกลุ่มจะมีความสามารถแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย เดนนีสได้ให้ข้อคิดเห็นว่าการที่เด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันในวัยต้นแล้วมีความสามารถต่างกันมาก เป็นเพราะขาดการเรียนรู้ เนื่องจากถูกกำจัดสิ่งแวดล้อม แต่เมื่อโตขึ้นและได้รับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ มากขึ้น ทำให้พัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งดีขึ้น (Dennis and Najarian. 1957 : 71)

จากการศึกษาดังกล่าวทำให้เห็นข้อขัดแย้งกับความคิดของพรอยต์ที่เชื่อว่าความสำเร็จในชีวิตขึ้นอยู่กับชีวิตในวัยต้นเท่านั้น กล่าวคือประสบการณ์ที่เด็กได้รับเมื่อโตขึ้นก็น่าจะมีความสำคัญ และสามารถสร้างสิ่งที่สูญเสียในวัยเด็กได้ สภาพชีวิตตอนโตจึงมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่ากัน ดังนั้นแบบแผนการอบรมเลี้ยงดูจึงน่าจะมีบทบาทสำคัญต่อเด็กด้วย

เบรคเคนไรต์ และ วินเซนต์ ได้กล่าวถึงการศึกษาของบรอนเฟนเบเนอร์ (Bronfenbrenner) ไว้ว่าการที่ผู้ปกครองอบรมเลี้ยงดูโดยการเอาใจใส่ให้ความรักเกิไไปจนเด็กไม่สามารถเป็นอิสระ ขาดความสะดวกในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง ผลที่เกิดขึ้นจะทำให้เด็กไม่รู้จักคิด ขาดความสามารถในการริเริ่ม แต่ถ้าเลี้ยงดูโดยปล่อยปละละเลยจนเกินไป ไม่เอาใจใส่แนะนำช่วยเหลือ ก็จะทำให้เด็กกลายเป็นคนไม่รู้จักควบคุมตนเอง ไม่รู้จักประเมินในสิ่งต่าง ๆ (Breckenridge and Vincent. 1966 : 143) ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูดังกล่าวคล้ายคลึงกับที่ไซมอนได้ศึกษาลักษณะพฤติกรรมที่ผู้ปกครองแสดงต่อลูก ผลที่ได้จากการศึกษาพบว่าผู้ปกครองเลี้ยงดูโดยการยอมรับลูกจะทำให้ลูกมีความคิดเกี่ยวกับตนเองสูง มีความรู้สึกลดน้อย มีความมั่นคงทางอารมณ์ ส่วนผู้ปกครองเลี้ยงดูลูกโดยการไม่ยอมรับ เด็กจะกลายเป็นคนที่ขาดความอบอุ่น มีความคิดเกี่ยวกับตนเองต่ำและจะกลายเป็นคนมองโลกในทางแง่ร้ายไปในที่สุด (Symond. 1939 . 283 - 285)

บาลด์วิน ได้ศึกษาเด็กอายุประมาณ 4 ขวบ จำนวน 67 คน พบว่า ผู้ปกครองที่ปกครองเด็กแบบประชาธิปไตย กล่าวคือ ผู้ปกครองจะมีกิจกรรมร่วมกับเด็ก ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการตัดสินใจอธิบายเหตุผลของการตั้งกฎเกณฑ์ของครอบครัว สนองความอยากรู้อยากเห็นของเด็ก มักจะทำให้เด็กเป็นคนซุกซน ก้าวร้าว กล้าแสดงออก อยากรู้อยากเห็น เป็นผู้นำ

ส่วนผู้ปกครองที่ปกครองเด็กแบบอัตตาธิปไตยคือใช้อำนาจกับเด็กจะทำให้เด็กเป็นคนเงยเงย ไม่ก้าวร้าว มีความอยากรู้อยากเห็นน้อย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์น้อย มีความเห็นแบบ คล้อยตามผู้อื่นและชอบเพื่อฝัน (Baldwin. 1948 : 127 - 136)

มีการกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกับผิดชอบและการเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งคุณลักษณะนี้เกี่ยวข้องกับลูชนิสัย เพราะเป็นรากฐานของลูชนิสัย มีหลักว่าความรู้สึกรับผิดชอบ และการเป็นตัวของตัวเองขึ้นอยู่กับกรอบเลี้ยงดูของผู้ปกครอง คือ ผู้ปกครองเสริมสร้างความเป็นตัวของตัวเองให้ลูกมากขึ้นตามอายุ แต่ในขณะที่เด็วกันก็ยังให้ความสนใจรับผิดชอบ เกี่ยวกับการตัดสินใจของลูกอยู่บ้างและปกครองลูกด้วยเหตุผล ผู้ปกครองในลักษณะนี้จะสามารถปลูกฝังทั้งในด้านความรับผิดชอบและการพึ่งตนเอง ให้บังเกิดขึ้นกับลูกได้สำเร็จงดงาม ส่วนผู้ปกครองที่ใช้อำนาจสิทธิขาดในการปกครองลูกโดยวิธีห้ามปราม ไม่เปิดโอกาสให้ลูกรู้จักพึ่งตนเอง ไม่ให้อิสระเสรีในตนเอง กับผู้ปกครองอีกกลุ่มหนึ่งที่ปล่อยลูกตามสบายทุกอย่าง ผู้ปกครองสองประเภทหลังนี้จะไม่สามารถปลูกฝังให้ลูกมีความรับผิดชอบ และเป็นตัวของตัวเอง ได้เลย (Mussen and others. 1969 : 627)

จากการศึกษาความสัมพันธ์ในวิธีการเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครอง 3 แบบ คือ วิธีการเลี้ยงดูแบบควบคุม การให้รางวัลและการลงโทษ และการเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลที่ส่งผลต่อการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพของเด็ก โดยใช้วิธีสัมภาษณ์การเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองจำนวน 510 ครอบครัว และสัมภาษณ์เด็กอายุ 9 - 13 ปี ในครอบครัวดังกล่าวเกี่ยวกับการปฏิบัติด้านสุขภาพของเด็ก ผลปรากฏว่า การใช้เหตุผลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญในระดับสูงกับการปฏิบัติด้านสุขภาพของเด็ก ส่วนการให้รางวัลและการลงโทษนั้น พบว่า รางวัลมีผลต่อการปฏิบัติด้านสุขภาพมากกว่าการลงโทษ และการลงโทษไม่มีนัยสำคัญเกี่ยวกับนิสัยด้านสุขภาพของเด็ก สำหรับการใช้อำนาจควบคุมในระดับสูงจะมีผลมากในด้านการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพเกือบทุกด้าน ยกเว้นในเรื่องอาหาร (Pratt 1973 : 62 - 69)

เจอร์ซิล ได้ให้หลักในการอบรมเลี้ยงดูเด็กพอสรุปได้ว่า การใช้ระเบียบวินัยในการปกครองเด็ก ผู้ปกครองต้องมีการผ่อนผันและเข้มงวดกวาดขันให้สมดุลกัน มิใช่เอนเอียงไปทางใดทางหนึ่งและการใช้ระเบียบวินัยต้องให้เสมอภาคกันไม่ลำเอียงกับคนใดคนหนึ่ง ในการใช้วินัยและทำโทษต้องมีเหตุผลควรกระทำโดยไม่โกรธและระวังอย่างให้เด็กเข้าใจว่าการลงโทษเป็นการแก้แค้น (Jersild 1960 : 80 - 92)

แบบแผนต่าง ๆ ของการอบรมเลี้ยงดูเกี่ยวข้องกับบริโณคณิสัยมากดังที่ ฮิลตันและคนอื่น ๆ ได้ศึกษาเด็กหญิง จำนวน 140 คน อายุ 12, 13 และ 14 ปี พบว่า ในครอบครัวที่มีการตำหนิติเตียนเด็ก วิจาร์ณการกินอาหารไม่ถูกหลัก บ่นว่าการกินมากไปบ้างน้อยไปบ้าง กินช้าไปบ้างนั้นมึนัยสำัญเกี่ยวข้องกับการที่เด็กมีทัศนคติไม่ดีต่อการกิน ต่อการเลือกอาหาร และทำให้กินอาหารไม่เพียงพอ นอกจากนั้นบวลดั้วมยังได้ศึกษาพบว่า ความอยากอาหารที่ตึ้นพบอยู่ในบ้านที่มีระเบียบแต่ขณะเดียวกันก็เป็นครอบครัวที่ยอมรับเด็ก การบังคับมากเกินไป กลับเป็นการขัดขวางความอิสระและการเป็นตัวเองของเด็ก การที่เด็กเติบโตขึ้นมาแล้วจะยอมรับอาหารต่าง ๆ ชนิดไ้ได้นั้น มีผู้รายงานว่าเกี่ยวข้องกับการให้ความรักและเอาใจใส่เด็กด้วย (วัลเพ็ญ มุญประกอบ 2527 : 36 และ 39 อ้างอิงมาจาก Hinton and others. 1962 and Baldwin. 1945)

ผู้ปกครองชาวไทย สังคมไทย ย่อมล้วนแต่รักลูกด้วยกันทั้งนั้น โดยเฉพาะสังคมไทยดูเหมือนว่ารักลูกมากที่สุด แต่ส่วนมากจะเป็นไปโนทางไม่เกิดผลดีต่อตัวเด็ก ความรักที่มีผลดีคือความรักพอเหมาะพอควร ด้วยเหตุผล ไม่ทะนุถนอมจนกลายเป็นตามใจ และไม่ปล่อยปละละเลยจนเกิดรู้สึขาดความรัก (วาสนา จันทรสว่าง 2527 : 6)

การอบรมเลี้ยงดูลูกของผู้ปกครองบางคนจะรักลูกมากเกินไป ตามใจลูกทุกอย่าง ไม่กล้าบังคับลูก บางคนก็หวดช้ลูกโดยใช้อำนาจมากเกินไป ไม่ยอมให้เด็กแสดงความคิดโต้แย้งความคิดของผู้ปกครองสองพวกนี้เป็นความผิดที่ผิด ทั้งนี้เพราะการใช้ระเบียบวินัยที่ตึงเกินไปหรือหย่อนเกินไปเป็นสิ่งไม่ดี ทางที่ดีควรเกินกลางกลาง คือ รู้จักถึงในบางเวลา และหย่อนในบางเวลาที่ควรหย่อน จึงจะสามารถทำให้เด็กบังคับตนเองได้ (สุชา จันทรเอน และสุรางค์ จันทรเอน ม.ป.ป. 154) นอกจากนี้ยังมีคำกล่าวว่า การเคียวเข็ญให้เด็กทำในสิ่งต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลาจะทำให้เด็กเกิดอารมณ์กระวนกระวายตึ้นเต้นอยู่เสมอขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เด็กที่ชอบบอมมือ กัดเล็บ หรือถ้ายบัสสาวะรดที่นอนนั้น มักมีลาเหตุมาจากอารมณ์ที่ผิดปกติของเด็ก ส่วนการปล่อยยให้เด็กทำสิ่งต่าง ๆ ได้ตามอำเภอใจโดยไม่สนใจว่าจะสมควรหรือไม่จะทำให้เด็กขาดเหตุผลที่ดีทางจิตใจ ไม่แนใจว่าที่ตนทำถูกหรือผิด ในที่สุดเด็กพวกนี้จะมีอารมณ์เฉยเฉย โกรธง่าย ส่วนการดูแลเอาใจใส่เด็กจนเกินไป จะทำให้เด็กขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่กล้าทำสิ่งใด คอยพึ่งผู้อื่นอยู่เสมอ (เสนอ อินทรสุขศรี 2511 : 47)

ปัญหาในการอบรมเลี้ยงดู โดยเฉพาะการฝึกนิสัยด้านการกินอาหาร มีผู้กล่าวว่า เด็กที่มีปัญหาในการกินอาหาร เช่น กินอาหารยาก หรือ ไม่ค่อยกิน ปกติแล้วมีสาเหตุมาจากหลายด้าน เช่น ถูกบังคับให้ล้างมือ ล้างชามก่อนกินอาหาร และวิธีการบังคับด้วยความเข้มงวด เมื่อเด็กรู้สึกตัวว่าถูกบังคับจะก่อให้เกิดความรู้สึกเครียดจึงทำให้เกิดปัญหา แต่ในทางตรงข้าม การตามใจเด็กในด้านนี้มากเกินไปจะทำให้เด็กเป็นคนทำอะไรตามใจชอบ (ยัง พิทยาคม 2508 : 60 - 63) ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า การกินอาหารมีความสัมพันธ์กับอารมณ์ของคน บุคคลจะมีความชอบอาหารชนิดใด หรือมีวิธีการกินอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับวิธีที่เขาได้รับการอบรมเลี้ยงดูมาตั้งแต่เด็ก แม้มีความสำคัญต่อการกินอาหารของลูก อาการที่ผู้ปกครองแสดงต่อลูก เช่น ความรักใคร่ การให้กำลังใจ ความปกป้องคุ้มครอง ความขุ่นมัวหรือความโกรธ ฯลฯ ความรู้สึกเหล่านี้จะฝังใจเด็ก เป็นผลให้เกิดความชอบหรือไม่ชอบอาหารบางชนิดจนกระทั่งเติบโตเป็นผู้ใหญ่ (วชิรา จันทศิริ 2527 : 113)

วิณี ชิดเชิดวงศ์ ได้เปรียบเทียบลักษณะนิสัยในการบริโภคและการเจริญเติบโตของเด็กก่อนวัยเรียนที่มาจากสภาพครอบครัวต่างกันในจังหวัดนราธิวาสพบว่า ลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กก่อนวัยเรียนที่มาจากบิดา มารดา ให้การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก และแบบเข้มงวดกวดขัน จะมีลักษณะนิสัยในการบริโภคดีกว่าเด็กก่อนวัยเรียนที่มาจากบิดามารดา มีการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย (วิณี ชิดเชิดวงศ์ 2521 : 87)

ศรียรรณ มากชู ได้เปรียบเทียบนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนตามสภาพครอบครัวที่แตกต่างกันในจังหวัดพิษณุโลก พบว่านิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนที่บิดามารดาให้การอบรมเลี้ยงดูต่างกันไม่แตกต่างกัน (ศรียรรณ มากชู 2521 : 70)

ทัศนีย์ เมธาคุปต์ ได้ศึกษาเรื่องอิทธิพลของครอบครัวที่มีผลต่อบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนในตำบลดอนคลัง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี พบว่า บริโภคนิสัยของเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูด้านโภชนาการแบบปกป้องคุ้มครองเกินไปดีที่สุด รองลงมาคือบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ส่วนเด็กก่อนวัยเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูด้านโภชนาการแบบปล่อยปละละเลยนั้นมีบริโภคนิสัยด้อยที่สุด (ทัศนีย์ เมธาคุปต์ 2527 : 61)

จากทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบ
ประชาธิปไตยจะพัฒนาบุคลิกภาพในบางด้าน แต่แบบเข้มงวดกดขี่ส่วนใหญ่จะไม่ส่งเสริม
การพัฒนาบุคลิกภาพ และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยนั้นไม่ส่งผลในทางที่ดี ดังนั้น
ในเรื่องบริโภคนิสัยของนักเรียนนอกจากวิธีการอบรมเลี้ยงดูแล้ว ก็คงยังมีตัวแปรอื่น ๆ ที่มี
ส่วนร่วมในการสร้างบริโภคนิสัยของนักเรียน ในการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยจึงมีวัตถุประสงค์
ว่า การอบรมเลี้ยงดู ระเบียบการศึกษของผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และ
ขนาดของครอบครัวเท่านั้น ที่จะส่งผลให้นักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่มีลักษณะแตกต่างกัน
มีบริโภคนิสัยแตกต่างกัน

ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

มีคำกล่าวว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาย่อมมีความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดู
และแนะนำเด็กได้ดีกว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาน้อย เช่น รู้จักการจัดอาหารให้ตามหลักโภชนาการ
แบ่งเวลาให้ด้วยความอบอุ่นและสุขใจ ดูแลสุขภาพ รักษาพยาบาลยามเจ็บป่วย อบรมสั่งสอน
เรื่องมารยาทสังคม วัฒนธรรม ศีลธรรม ระเบียบต่าง ๆ และการแนะนำในการปรับตัวให้
เหมาะสม สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการให้แก่เด็ก (น้อมฤดี จงพฤษะ
และคณะ 2518 : 73) ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวถึงเรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กของ
ผู้ปกครองว่า ผู้ปกครองในชนบทมักไม่ได้เรียนต่อในระดับสูงกว่าชั้นประถมศึกษา จึงทำให้มี
โอกาสได้รับความรู้ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กน้อย เพราะวิชาที่เกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กมีสอน
ในระดับที่สูงกว่าชั้นประถมศึกษา คนเหล่านี้จึงมักได้รับคำแนะนำและบอกเล่าจากมารดาหรือ
ญาติผู้ใหญ่ ส่วนมากจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี ซึ่งเป็นประสบการณ์ของบุคคล
เหล่านั้นมากกว่าความถูกต้องทางการแพทย์สมัยใหม่ กำห้ามบางอย่างนอกจากไม่เกิดประโยชน์
แล้วยังอาจให้โทษ เช่น ห้ามสตรีมีครรภ์กินอาหารประเภทเนื้อสัตว์ เพราะกลัวกลอดยากเป็นต้น
ถ้าหากเป็นเช่นนี้ การสอนเรื่องการกินที่ดีให้แก่เด็กก็อาจผิดด้วย (สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2517 : 39) จากคำกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า
นักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาสูงจะได้เปรียบนักเรียนที่ผู้ปกครองได้รับการศึกษาน้อย

นอกจากนี้ระดับการศึกษายังมีความสำคัญต่อเจตคติและบริโภคนิสัยของบุคคลโดยตรง เพราะบุคคลที่มีระดับการศึกษาสูงย่อมมีความรู้ในเรื่องอาหารการกินดีกว่าบุคคลที่มีระดับการศึกษาต่ำหรือไม่ได้รับการศึกษา แล้วแม้ว่าจะขาดความรู้ในเรื่องอาหารอยู่บ้างบุคคลดังกล่าวก็ยังมีโอกาสแสวงหาความรู้ในเรื่องนี้ได้มากกว่าอีกด้วย อันจะช่วยทำให้บุคคลเข้าใจเหตุผลที่ถูกต้องได้มากขึ้น และสามารถเปลี่ยนบริโภคนิสัยเดิมที่ไม่เหมาะสมให้มีความถูกต้องได้ อย่างง่ายดายและรวดเร็ว ดังนั้นระดับการศึกษาก็มีความสำคัญต่อการเลือกซื้ออาหารและบริโภคนิสัยของบุคคลอย่างมาก โดยเฉพาะผู้ที่เป็แม่บ้านซึ่งรับผิดชอบในการจัดเตรียมอาหารสำหรับครอบครัว ถ้าแม่บ้านมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องอาหารดีก็จะรู้จักเลือกซื้ออาหารที่ดีมีประโยชน์ และถนอมคุณค่าอาหารได้ถูกต้อง ตลอดจนสามารถอบรมบริโภคนิสัยที่ถูกต้องให้แก่เด็กอีกด้วย (กัลยา นาคเพชร 2521 : 4) ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า อิทธิพลของการศึกษา ความรู้เรื่องคุณค่าของอาหารอาจเป็นเหตุผลสำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อ การที่ปรากฏว่าบุคคลอาจนิยมกินอาหารเพราะรู้จักคุณค่าของอาหารนั้นแสดงให้เห็นความสำคัญของการให้ความรู้ทางโภชนาการ เช่น พบว่าหลายคนชอบใช้มะละกอสุกเป็นผลไม้ประจำวัน ก็เพราะทราบว่ามีความรู้ทางอาหารสูง (ชวลิต รัตนกุล 2523 : 6)

การศึกษาของผู้ปกครองมีความสำคัญมากเกี่ยวกับปัญหาในเรื่องการกินอาหารของสมาชิกในครอบครัว ถ้าผู้ปกครองเป็นผู้มีการศึกษาดีก็จะมีความรู้ในเรื่องอาหารการกินอย่างถูกต้องคือ รู้ว่าอาหารสิ่งใดที่มีประโยชน์แก่ร่างกายควรจะเลือกซื้อมาให้คนในครอบครัวบริโภค อาหารใดไม่เหมาะสมไม่ควรละเว้นเสีย ผู้ที่มีการศึกษาดีแต่ขาดความรู้ทางโภชนาการก็สามารถหาเอกสารในเรื่องนี้มาอ่านได้ การฟังวิทยุหรือดูโทรทัศน์ที่มีรายการเกี่ยวกับเรื่องราวทางโภชนาการ อาจจะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนนิสัยในเรื่องอาหารบางประเภทได้ด้วย ตัวอย่างเช่น คนญี่ปุ่นในสมัยปัจจุบันมีรูปร่างสูงขึ้นกว่าในสมัยก่อนสงครามโลก ทั้งนี้ก็เพราะได้มีการส่งเสริมความรู้ทางโภชนาการให้แพร่หลาย การที่แม่มีความรู้เกี่ยวกับอาหารการกินดีจะเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกในครอบครัวมาก เพราะแม่ส่วนใหญ่จะเป็นผู้รับผิดชอบในเรื่องการจัดอาหาร การปรุงอาหาร สามารถเลือกซื้ออาหารที่มีประโยชน์แก่ร่างกายและสามารถในการปรุงอาหารที่จะไม่ให้ส่วนใดในอาหารต้องสูญเสียไปเปล่า ๆ แม้ที่มีความรู้ก็จะช่วยอบรมนิสัยของลูกในเรื่องอาหารตั้งแต่ยังเล็ก ๆ อยู่ ทำให้เป็นผู้ที่มีบริโภคนิสัยดี (วชิรา จันทศิริ 2527 : 111)

ในด้านการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ วิชัย จุฬาโรจน์มนตรี ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับความรู้โภชนาการขั้นพื้นฐานของมารดาในอำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา พบว่า มารดาที่มีระดับการศึกษาดีกว่า มีโอกาสที่จะหาความรู้เกี่ยวกับโภชนาการได้ดีกว่า ผู้ที่มีการศึกษาน้อย และผู้ที่สามารถอ่านออกเขียนได้สามารถตอบความหมายของคำว่าอาหารคืออะไร ได้ถูกมากกว่าผู้ที่ไม่สามารถอ่านออกเขียนได้ ในเรื่องนี้ผู้วิจัยได้ให้ข้อคิดเห็นว่าการที่ผลการวิจัยออกมาเช่นนี้แสดงว่า ผู้ที่สามารถอ่านออกเขียนได้มีความรู้เกี่ยวกับโภชนาการทั่ว ๆ ไปพอสมควร และถ้าได้รับการศึกษาเพิ่มขึ้น ย่อมเป็นที่แน่ใจว่า ความรู้ด้านโภชนาการต้องเพิ่มขึ้นด้วย (วิชัย จุฬาโรจน์มนตรี 2514 : 64)

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้วิจัยเรื่องสาเหตุสำคัญของการเจ็บป่วยและการตาย พบว่า การขาดอนามัยการศึกษาคือสาเหตุสำคัญของการตายและการเจ็บป่วยของประชาชนที่มีความยากจนและการศึกษาน้อย เพราะคนเหล่านั้นไม่เข้าใจว่าการป้องกันดีกว่าการแก้ และไม่รู้วิธีรักษาสุขภาพที่ถูกต้อง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2517 : 173)

สุวรรณี วิโรจน์สายลี ได้ศึกษางานบริโภคนิสัยของเด็กวัยก่อนเรียนที่อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า บริโภคนิสัยของเด็กวัยก่อนเรียนไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการศึกษาของมารดา (สุวรรณี วิโรจน์สายลี 2519 : 65)

วิณี ชิดเชิดวงศ์ ได้เปรียบเทียบลักษณะนิสัยในการบริโภคและการเจริญเติบโตของ เด็กก่อนวัยเรียนที่มาจากสภาพครอบครัวต่างกัน ในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า เด็กก่อนวัยเรียนที่มาจากครอบครัวที่บิดามารดามีระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นขึ้นไป จะมีลักษณะนิสัยในการบริโภคดีกว่าเด็กก่อนวัยเรียนที่มาจากครอบครัวที่บิดามารดามีระดับการศึกษาต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (วิณี ชิดเชิดวงศ์ 2521 : 122)

ถวัลย์วรรณ มากชู ได้เปรียบเทียบลักษณะนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนตามสภาพครอบครัวที่แตกต่างกันในจังหวัดปทุมธานี พบว่า สุขนิสัยของเด็กกลุ่มที่บิดาหรือมารดา ได้รับการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 3 ถึงอนุบาลปีที่ 3 รองลงมาเป็นกลุ่มเด็กที่บิดาหรือมารดา

ได้รับการศึกษาสูงกว่าอนุปริญญา ส่วนเด็กกลุ่มที่มีบิดาหรือมารดาไม่ได้รับการศึกษาและได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 มีลักษณะด้อยที่สุด (ศรีวรรณ มากชู 2521 : 65)

ธิดา ธนารักษ์ ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยบางประการที่มีผลต่อภาวะโภชนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษา อำเภอน้ำพอง และอำเภอน้ำขุ่น จังหวัดอุดรธานี พบว่า บริโภคนิสัยของนักเรียนอำเภอน้ำพองด้อยกว่านักเรียนอำเภอน้ำขุ่นเนื่องจากผู้ปกครองมีการศึกษาต่ำและขาดความรู้เรื่องโภชนาการ (ธิดา ธนารักษ์ 2525 : 39)

สุจิตรา เทพไชย ได้ศึกษาเรื่องภาวะโภชนาการของเด็กก่อนวัยเรียน ตำบลท่าช้าง อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดนครราชสีมา พบว่า แม่เด็กจะมีอาการของโรคขาดสารอาหารร้อยละ 81.11 แต่ภาวะโภชนาการของเด็กเหล่านี้ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษาของมารดาเลย (สุจิตรา เทพไชย 2526 : 66)

วิจิตร ไหวติ ได้ศึกษาเรื่องเครื่องใช้ภาวะสังคมผู้ป่วยเด็กโรคขาดสารอาหารศึกษาเฉพาะกรณีโรงพยาบาลเด็กกับงานสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์ พบว่า ภาวะโภชนาการของผู้ป่วยโรคเด็กขาดสารอาหารระดับต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษาของบิดามารดา (วิจิตร ไหวติ 2526 : 1 - 3)

ทัศนีย์ เมธาคูบต์ ได้ศึกษาเรื่องอิทธิพลของครอบครัวที่มีผลต่อบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนในตำบลคอนคั้ง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี พบว่า เด็กก่อนวัยเรียนที่มีบิดาหรือมารดา มีระดับการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษา มีบริโภคนิสัยดีกว่าเด็กที่มีบิดาหรือมารดาไม่ได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษาและต่ำกว่าประถมศึกษา (ทัศนีย์ เมธาคูบต์ 2527 : 56)

นอกจากนี้ ฮีเซลไทนได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับการได้รับการศึกษากับปัญหาในการบริโภคไว้ว่า สาเหตุที่เด็กส่วนใหญ่เกิดปัญหาในการบริโภคอาหารไม่ถูกต้อง จนเกิดภาวะขาดโภชนาการนั้น เพราะผู้เลี้ยงดูจากการศึกษาที่จะได้รับรู้ในเรื่องโภชนาการ (Heseltine. 1962 : 7)

ส่วนในด้านการวิจัย กานติลาได้ทำการศึกษาเรื่ององค์ประกอบบางประการซึ่งมีส่วนช่วยทำให้แม่บ้านมีความเข้าใจเกี่ยวกับแบบแผนและบริโภคนิสัย ตลอดจนเจตคติต่าง ๆ ที่มีต่ออาหาร มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับโภชนาการของแม่บ้าน และเพื่อศึกษาแบบแผนบริโภคนิสัย ตลอดจนเพื่อที่จะวัดเจตคติที่มีต่ออาหาร ตัวอย่างประชากรได้จากการคัดเลือกโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแม่บ้าน จากรายชื่อนักศึกษา

อเมริกัน และพักอยู่หอพักของมหาวิทยาลัยแห่งรัฐหลุยเซียนา จำนวน 100 คน วิธีรวบรวมข้อมูลใช้วิธีสัมภาษณ์ คำตอบที่ได้จากการสัมภาษณ์จะนำมาเข้าลำดับ โดยให้คะแนน 3 ระดับ การสัมภาษณ์จะถามเกี่ยวกับอาหารที่รับประทานใน 24 ชั่วโมง เพื่อศึกษาอาหารแต่ละวัน และเจตคติของผู้บริโภค ผลการศึกษพบว่า โภชนาการทั้งหมดแล้วแม้บ้านมีความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้เรื่องโภชนาการในระดับต่ำ อาหารที่บริโภคในวันหนึ่ง ๆ พอกับความต้องการของร่างกาย เจตคติ ลักษณะนิสัยและแบบแผนการบริโภคมีผลอย่างมากต่อการเลือกอาหาร (Kardil. 1972 : 5)

เรย์ และอิกวรี ได้ศึกษาถึงสาเหตุที่ทำให้เด็กวัยก่อนเรียนในแคนดัลเรีย (Candelaria) ประเทศโคลัมเบีย เป็นโรคขาดสารอาหารโปรตีน พบว่า เด็กที่มารดาอ่านหนังสือไม่ออกและเขียนไม่ได้เป็นโรคขาดสารอาหารโปรตีนมากกว่าเด็กที่มารดาอ่านออกเขียนได้ (Wray and Aguirre. 1960 อ้างอิงมาจาก ศรีวรรณ มากชู 2521 : 19)

จากทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยมีความเห็นว่าระดับการศึกษาของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก เติบโตขึ้นจะส่งผลให้นักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่ผู้ปกครองได้รับการศึกษาในระดับต่างกันมีโรคนิสัยแตกต่างกัน

ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

วิธีการเลี้ยงดูแบ่งตามฐานะทางเศรษฐกิจออกเป็น 3 พวกคือ

1. การอบรมเลี้ยงดูบุตรของครอบครัวที่ยากจน วิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรของครอบครัวประเภทนี้มีอุปสรรคหลายอย่าง เพราะผู้ปกครองต่างหากินตัวเป็นเกลียว จึงไม่ค่อยมีเวลาเอาใจใส่ต่อการอบรมเลี้ยงดูมากนัก พ่อแม่มักจะถือคติว่า "ลูกจะดีหรือไม่ดีก็สุดแต่บุญกรรมของเด็ก" อย่างไรก็ตามมีครอบครัวที่ยากจนจำนวนไม่น้อยพยายามอบรมเลี้ยงดูเป็นอย่างดี แต่ก็มักจะประสบอุปสรรคข้อขัดข้องบางประการซึ่งเหลือวิสัยที่ผู้ปกครองจะแก้ไข ดังนั้นเด็กที่มาจากครอบครัวที่ยากจนจึงมักเป็นปัญหายากของสังคม เพราะเด็กไม่ได้รับการเอาใจใส่อบรมอย่างเพียงพอ ตลอดจนไม่ได้รับความรัก ความอบอุ่นและความเมตตาจากผู้ปกครอง

2. การอบรมเลี้ยงดูบุตรของครอบครัวชนชั้นกลาง ครอบครัวประเภทนี้ ย่อมมี โอกาสหรือเวลาที่จะเอาใจใส่อบรมสั่งสอนลูก ๆ ได้ดีกว่าครอบครัวที่ยากจนเพราะผู้ปกครอง อยู่ในฐานะที่จะสรรหาสิ่งต่าง ๆ มาบำเรอความหิวโหยของเด็กได้ การอบรมของชนชั้นกลาง มักเน้นในเรื่องของความเป็นระเบียบ โดยถือคติว่า "เด็กคืออยู่ที่การอบรมสั่งสอน" เมื่อเด็ก เจริญเติบโตขึ้น ก็มอบวางแผนการศึกษาให้เด็กและพยายามสนับสนุนให้ลูก ๆ ได้มีโอกาส ศึกษาเล่าเรียนในชั้นสูง ๆ

3. การอบรมเลี้ยงดูบุตรของครอบครัวชนชั้นสูง ครอบครัวประเภทนี้ให้ความเอาใจใส่ แก่เด็กเป็นอย่างดี ทั้งในด้านการกินอยู่หลับนอน และการอบรมสั่งสอน อย่างไรก็ตามก็พบว่า อยู่เสมอว่าเด็กบางคนที่มีมาจากครอบครัวของชนชั้นสูง มีความประพฤติไม่สู้จะเรียบร้อย ซึ่ง เชื่อกันว่าเป็นเพราะได้มีการตามใจเด็กมากเกินไป (อาวนท์ อากาภิรมย์ 2515 : 167)

ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีความสำคัญต่อพัฒนาการของเด็ก คือ เด็กที่ มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี รายได้สูง ย่อมจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก ทาอาหาร ยารักษาโรค เครื่องมือเครื่องใช้ในการเล่นและการมีชีวิตรอยู่ ไปได้เพียงพอ ซึ่งจะช่วยให้ส่งเสริมพัฒนาการทางกายและทางสมองได้อย่างดี (น้อมฤดี จงพยุหะ และคนอื่น ๆ 2518 : 69) ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว เป็น สภาพแวดล้อมอีกสิ่งหนึ่งของเด็กตั้งแต่เกิด ผู้ปกครองที่มีฐานะทางการเงินดี ย่อมมีปัจจัยที่จะ เตรียมสิ่งจำเป็นและไม่จำเป็นให้กับเด็กได้ดีกว่าผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ การเงินไม่ดี ซึ่งแม้จะมีความรักใคร่พอ ๆ กัน การเตรียมเท่ากัน แต่ไม่มีกำลังทางการเงิน พอที่จะทำได้สมใจ ทั้งนี้ย่อมรวมไปถึงสภาพของสถานที่อยู่อาศัย ความสะอาดถูกหลักอนามัย ที่ฐานะทางเศรษฐกิจจะอำนวยความสะดวก ซึ่งเป็นการเตรียมไว้ให้แก่วัยเด็กที่เกิดมาอยู่ใน สภาพนั้น ๆ ด้วย ดังนั้นฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีจึงอาจช่วยส่งเสริมเด็กได้ (กานดา ณ ถลาง 2511 : 19) แต่ถ้าหากว่าครอบครัวมีภาวะบีบคั้นทางเศรษฐกิจ หรือมีความยากจนมาก จะทำให้มีผลเสียต่อการปฏิบัติภารกิจด้านการอบรมเลี้ยงดู และการให้การศึกษาแก่บุตร ทั้งนี้เพราะผู้ปกครองต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการทำมาหากิน (รุ่งเรือง บุญญโรส ผ.ป.ป : 146)

นอกจากนี้ยังมีผู้กล่าวถึงปัญหาด้านสุขนิสัยของเด็กไว้ว่า เด็กที่มีนิสัยสกปรก สวมเสื้อผ้าขาด ผมยุงรุงรัง เล็บมือดำ มีกลิ่นตัว เหม็นสาบ กินอาหารมูมาม ไม่ชอบอาบน้ำ ขาดการเอาใจใส่ตนเอง มักเป็นเด็กที่มีปัญหาด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ครอบครัวมีฐานะยากจน บ้านสกปรก ความเป็นอยู่ภายในบ้านไม่เรียบร้อย
2. เด็กถูกละเลยละเลยจากผู้ปกครอง
3. ทางบ้านไม่มีอุปกรณ์ที่จะทำความสะอาด เช่น ไม่มีน้ำอาบ ไม่มีสบู่ฟอกตัว
4. ผู้ปกครองไม่มีเวลาเอาใจใส่เพราะต้องออกไปทำงานนอกบ้านและอื่น ๆ

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีผลต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็กในด้านต่าง ๆ รวมทั้งด้านอาหารการกินในแต่ละวันที่เด็กได้รับการฝึกอบรมจนเกิดเป็นบริโภคนิสัยก็มาจากฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวด้วยประการหนึ่งดังมีทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยกล่าวไว้ดังนี้

ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจเป็นสาเหตุสำคัญต่อการเลือกซื้ออาหารในครอบครัวที่มีรายได้น้อย ความยากจนจะเป็นเหตุสำคัญที่ทำให้คนต้องขาดอาหาร เนื่องจากขาดกำลังที่จะซื้ออาหารที่จำเป็นมาบริโภค

รายได้ของครอบครัวมีส่วนเกี่ยวข้องกับสำคัญมากกับคุณภาพของอาหารการกิน เป็นความจริงที่ว่า แม้มีเงินมากพอสมควรก็อาจจะไม่ได้กินอาหารที่ดีมีสารอาหารครบถ้วนและมีประโยชน์แก่ร่างกายได้ แต่ก็ยังดีกว่าครอบครัวที่มีเงินน้อยหรือมีเงินไม่พอที่จะซื้ออาหาร เพราะถ้าไม่ฉลาดในการซื้อหรือขาดความรู้ทางโภชนาการแล้วก็มักจะไม่ได้อาหารที่มีคุณประโยชน์แก่ร่างกายมากนัก

ถ้าจะพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของครอบครัวกับค่าใช้จ่ายในการซื้ออาหาร จะพบว่าครอบครัวที่มีรายได้มาก ค่าใช้จ่ายในการซื้ออาหารจะเป็นสัดส่วนน้อย คือไม่มากขึ้นตามอัตราส่วนหรือเป็นสัดส่วนกับรายได้ แม้จะมีรายได้มากกว่าเดิมหลายเท่า แต่ค่าใช้จ่ายในการซื้ออาหารจะใกล้เคียงกับของเดิมเพราะคนเราเมื่อมีเงินมากขึ้น ก็มักจะใช้เงินส่วนใหญ่ไปในการซื้อสิ่งของอื่นที่ไม่ใช่อาหาร

ครอบครัวที่มีฐานะปานกลางหรือมีฐานะที่เรียกว่า ‘พอมีกินมีใช้’ รายได้ส่วนใหญ่จะหมดไปในการซื้ออาหาร เมื่อมีรายได้มากขึ้น ค่าใช้จ่ายในการซื้ออาหารจะสูงขึ้นบ้าง เช่น เมื่อมีรายได้เล็กน้อย แม่บ้านจะไปซื้ออาหารในตลาดเล็กและซื้ออาหารที่มีราคาถูก แต่เมื่อมีรายได้มากขึ้น ก็จะไปซื้ออาหารในตลาดที่ใหญ่ขึ้น มีของดี ราคาแพงขึ้น แสดงว่าการที่มีรายได้สูงขึ้นนั้นอาจได้อาหารที่มีคุณภาพดีขึ้นแต่ปริมาณก็ยังไม่เพิ่มขึ้นเท่าใดนัก เพราะจำนวนคนในครอบครัวมีอยู่เท่าเดิม

สำหรับครอบครัวที่มีรายได้้น้อยมาก หรือที่เรียกว่าไม่เอากินคืออยู่ได้มาก่อน โดยปกติอาหารที่กินก็ไม่ค่อยจะเพียงพอแก่ความต้องการของร่างกาย ถ้ามีรายได้มากขึ้น รายได้ส่วนที่เพิ่มขึ้นจะหมดไปในเรื่องการซื้ออาหาร เช่นเดียวกับพวกที่มีฐานะปานกลาง แต่จะเพิ่มในด้านปริมาณของอาหารเข้าไว้ก่อนเพื่อให้สมาชิกในครอบครัวอิ่มท้องขึ้น ถ้ามีรายได้ดีขึ้นจึงค่อย ๆ ปรับปรุงในเรื่องคุณภาพของอาหาร เพราะอาหารที่มีคุณภาพส่วนมากนั้นมักจะมีราคาแพงกว่าอาหารที่มีคุณภาพน้อย

ในการสำรวจการบริโภคอาหารในสหรัฐอเมริกา พบว่า รายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการเลือกซื้ออาหารดังนี้คือ

1. การเลือกซื้ออาหารทั้งในด้านชนิดและปริมาณอาหารจะขึ้นอยู่กับรายได้ของครอบครัว อันจะส่งผลต่อการได้รับสารอาหารของสมาชิกในครอบครัวโดยตรง
2. ครอบครัวที่มีรายได้มาก จะซื้ออาหารที่มีคุณภาพประโยชน์ได้ครบถ้วนมากกว่าครอบครัวที่มีรายได้น้อย
3. อาหารที่มีความสัมพันธ์กับรายได้อย่างมากคือ วิตามินซี ทั้งนี้เพราะผู้ที่มีรายได้มากจะซื้อผัก ผลไม้ เช่น ส้ม องุ่น ซึ่งเป็นแหล่งอาหารที่ให้สารดังกล่าวเพิ่มขึ้นตามรายได้ที่เพิ่มขึ้น
4. สารอาหารที่ไม่มีความสัมพันธ์กับรายได้คือ ไทอามีน ทั้งนี้เพราะทั้งครอบครัวที่มีรายได้มากและรายได้น้อยจะบริโภคเนื้อหมูและธัญพืช ซึ่งเป็นแหล่งอาหารที่ให้ไทอามีนในปริมาณไม่แตกต่างกันมากนักซึ่งตรงข้ามกับคนไทย เพราะในคนไทยผู้ที่มีรายได้้น้อยจะบริโภคข้าวเป็นปริมาณมาก (วชิรา จันทศิริ 2527 : 108 - 109)

จากการสำรวจและเปรียบเทียบอาหารที่บริโภคของเด็กก่อนวัยเรียนในสหรัฐอเมริกา จำนวน 558 คน จากครอบครัวที่มีรายได้แตกต่างกันแต่ละระดับตามเมืองต่าง ๆ เมือง ในมลรัฐมิสซิสซิปปี ได้พบปัญหาโภชนาการในกลุ่มประชากรที่มีรายได้ต่ำ ผลปรากฏว่า เด็ก จำนวน 210 คน จากครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ บริโภคอาหารที่มีคุณค่าน้อย ลักษณะรูปร่าง ของเด็กกลุ่มนี้เล็กและมีน้ำหนักน้อย จะเห็นได้ว่าการขาดปริมาณสารอาหารที่บริโภคมีอัตราสูง ในกลุ่มครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ สาเหตุสำคัญที่เกิดปัญหาโภชนาการคือ ความยากจน และมี บริโภคนิสัยที่ไม่ดี (ธีระ สมิตร 2515 : 347)

คริสตาคิส และคนอื่น ๆ ได้ศึกษาการกินอาหารของเด็กวัยเรียนในนิวยอร์กเป็นเวลา 20 ปี พบว่า ในส่วนที่มีฐานะเศรษฐกิจต่ำมีเด็กได้รับอาหารเลวเป็นจำนวนถึงร้อยละ 71 และเด็กที่ได้รับอาหารดีเยี่ยมมีน้อยกว่าร้อยละ 7 (Christakis and others. 1968 : 120) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาที่เมืองเบอร์กลีย์ รัฐแคลิฟอร์เนียว่า การได้รับสารอาหาร จะลดลงตามสภาพทางเศรษฐกิจ (Heunemann. 1968 อ้างอิงมาจาก ทศนิยม เมธาคุปต์ 2527 : 22)

นอกจากนี้เบิร์ช ได้กล่าวถึงรายงานระดับการบริโภคของครอบครัวในสหรัฐอเมริกา เมื่อปี ค.ศ. 1968 ว่า ครอบครัวที่มีรายได้ 10,000 ดอลลาร์ต่อปี หรือมากกว่า มีเพียง ร้อยละ 7 เท่านั้น ที่บริโภคอาหารไม่เพียงพอ ส่วนครอบครัวที่มีรายได้ต่ำกว่า 3,000 ดอลลาร์ ต่อปีถึงร้อยละ 18 ในทางตรงกันข้ามปรากฏว่าสัดส่วนของการบริโภคอาหารที่มีอยู่ในกลุ่ม ที่มีรายได้ 10,000 ดอลลาร์ต่อปีถึงร้อยละ 63 และในกลุ่มที่ครอบครัวมีรายได้ต่ำกว่า 3,000 ดอลลาร์ต่อปี มีการบริโภคอาหารที่ดีเพียงร้อยละ 37 เท่านั้น (Birch. 1972 : 799)

✓ อนุสรณ์ รัชตะศิลป์ และคนอื่น ๆ ได้ศึกษาเกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจและภาวะ โภชนาการของประชากรในท้องที่อำเภอบางเขน กรุงเทพฯ จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน ประชาบาล ซึ่งสุ่มมาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง 272 คน และจากครอบครัว ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ 152 คน ด้วยวิธีวัดสัดส่วนของร่างกาย และกรวจร่างกายเพื่อ หาอาการแสดงออกของการขาดอาหาร พบว่า ภาวะโภชนาการของเด็กทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ (อนุสรณ์ รัชตะศิลป์ และคนอื่น ๆ 2516 : 26 - 31)

ศูนย์ฝึกอบรมวิจัยทางสังคมศาสตร์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องทัศนคติของชาวชนบทต่อการพัฒนาอนามัยแผนใหม่เกี่ยวกับการปฏิบัติตัวด้านอนามัย พบว่า ระเบียบรายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการบริโภคเนื้อสัตว์ของประชากร คือ เมื่อรายได้ของผู้ให้สัมภาษณ์สูงขึ้น การบริโภคเนื้อสัตว์ก็มีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นด้วย (กัลยา นาคเพ็ชร 2521 : 7 อ้างอิงมาจาก สอนง อุนากุล ม.ป.ป.)

✓ กัลยา นาคเพ็ชร ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อภาวะโภชนาการของเด็กก่อนวัยเรียน ตำบลกำแพง อำเภอนนทบุรี จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวมีผลทำให้ปริมาณอาหารที่เด็กบริโภคแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (กัลยา นาคเพ็ชร 2521 : 115)

✓ วิณี ชัดเชิดวงศ์ ได้ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะนิสัยในการบริโภคและการเจริญเติบโตของเด็กวัยก่อนเรียน ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกันทั้งในจังหวัดนครราชสีมา และเด็กวัยก่อนเรียนที่มีความสามารถมีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูง มีลักษณะนิสัยในการบริโภคดีกว่าเด็กที่มีบิดามารดามีสถานภาพทางเศรษฐกิจปานกลางและต่ำ (วิณี ชัดเชิดวงศ์ 2521 : 122) ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุวรรณีย์ วิโรจน์สายลี ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนในบ้านน้อย หมู่ 3 ตำบลคอนเจดีย์ อำเภอนนทบุรี จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2518 พบว่า ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ของครอบครัวจะมีความสัมพันธ์กับบริโภคนิสัยของเด็ก ครอบครัวที่มีรายได้ต่ำจะมีบริโภคนิสัยที่ไม่ถูกต้องมากกว่าครอบครัวที่มีรายได้สูง (สุวรรณีย์ วิโรจน์สายลี 2519 : 69) และจากการศึกษาของ ทศนีย์ เมธาคุปต์ เรื่องอิทธิพลของครอบครัวที่มีผลต่อบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนในตำบลคอนคั้ง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี พบว่า บริโภคนิสัยของเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะเศรษฐกิจระดับสูง ดีกว่าบริโภคนิสัยของเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะเศรษฐกิจระดับกลาง และต่ำ (ทศนีย์ เมธาคุปต์ 2527 : 58)

จากคำกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่ทำให้การดำเนินชีวิตของแต่ละครอบครัวมีความแตกต่างกันในการอบรมเลี้ยงดูบุตร และในเรื่องบริโภคนิสัยก็เช่นเดียวกันผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า นักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกันมีบริโภคนิสัยแตกต่างกัน

ขนาดของครอบครัว

ขนาดของครอบครัวหรือจำนวนสมาชิกที่อยู่ในครอบครัวก็มีผลกระทบต่อปริมาณและคุณภาพของอาหารที่บุคคลบริโภค ครอบครัวใดที่มีสมาชิกมากค่าใช้จ่ายในเรื่องอาหารจะสูง แต่อัตราเฉลี่ยของอาหารที่บริโภคกลับน้อย ยกเว้นในกรณีที่ครอบครัวนั้นมีฐานะทางเศรษฐกิจดี ปัญหาในเรื่องอาหารก็อาจไม่เกิดขึ้น แต่ถ้าครอบครัวมีขนาดใหญ่และมีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ ความบกพร่องทางโภชนาการย่อมเกิดขึ้นได้มาก อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้และยังส่งผลกระทบต่อสุขภาพของสมาชิกในครอบครัวอีกด้วย (กัลยา นาคเท็ชร์ 2521 : 5)

ขนาดของครอบครัวยังเป็นตัวกำหนดที่สำคัญของบริโภคนิสัยเพราะมักจะเป็นที่เชื่อถือกันโดยปริยายว่าในครอบครัวใด ๆ ก็ตาม ถ้ามีคนมากขึ้นส่วนเฉลี่ยของอาหารที่แต่ละคนได้รับก็จะน้อยลงไป อันจะยังผลให้ภาวะโภชนาการของคนในครอบครัวนั้นเสื่อมลง ซึ่งภาวะเช่นนี้จะปรากฏเด่นชัดในครอบครัวที่มีรายได้ต่ำหรือค่อนข้างยากจน ดังรายงานของสถานปฏิบัติการวิจัยโภชนาการแห่งฮัยเดอราบัด ประเทศอินเดีย ซึ่งทำการศึกษาภาวะโภชนาการของประชาชนพบว่า เมื่อขนาดครอบครัวใหญ่ขึ้นโปรตีนและแคลอรีที่แต่ละคนได้รับจะลดลงอย่างเห็นได้ชัด ปริมาณของโปรตีนและแคลอรีในครอบครัวซึ่งมีเด็กตั้งแต่ 3 คนลงมานั้นนับว่า เกือบจะพอเพียงคือใน 1 วัน แต่ละคนจะได้รับโปรตีนถึง 73.0 กรัม และแคลอรี 2,875 แคลอรี ในครอบครัวที่มีเด็กมากกว่า 4 คน การบริโภคโปรตีนจะน้อยไปประมาณวันละ 10 กรัม และแคลอรีน้อยไป 300 แคลอรีต่อคน และเมื่อครอบครัวขยายใหญ่ขึ้นถึงประมาณ 8 คน หรือมากกว่า โดยมีผู้ใหญ่ 4 คน และเด็ก 4 คนขึ้นไป ยิ่งพบว่าปริมาณโปรตีนลดลงเหลือ 56.2 กรัม และแคลอรีลดลงเหลือ 2,295 แคลอรีต่อคนต่อวัน แสดงให้เห็นว่าขนาดของครอบครัวยิ่งเพิ่มมากขึ้นเท่าใด ปริมาณอาหารที่แต่ละคนได้รับก็ยิ่งลดลงมากเท่านั้น (กำธร สุวรรณกิจ 2512 : 4)

จะเห็นได้ว่าขนาดของครอบครัวเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งต่อการได้รับอาหารของสมาชิกดังข้อสรุปการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของครอบครัวกับการบริโภคอาหารในสหรัฐอเมริกา พบว่า ครอบครัวที่มีขนาดใหญ่ก็มีสมาชิกตั้งแต่ 6 คนหรือมากกว่านั้นขึ้นไป คนในครอบครัววัย เกี่จะได้รับสารอาหาร โปรตีน โปรตีนปริมาณที่เพียงพอแก่ร่างกาย แต่ครอบครัว

ที่มีขนาดเล็กก็มีสมาชิกไม่เกิน 5 คน จะได้รับสารอาหารโปรตีนเพียงพอกับความต้องการของร่างกาย และครอบครัวที่มีขนาดใหญ่ ยากที่จะได้รับแคลเซียมจากอาหารเพียงพอทั้งเด็กและผู้ใหญ่ (วศินา จันทรศิริ 2527 : 112) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของโจ และ แอควิน ในแคนาดา พบว่า ยิ่งครอบครัวที่มีจำนวนสมาชิกมากเท่าใด จำนวนสมาชิกที่เป็นโรคขาดอาหารย่อมจะมีจำนวนมากขึ้นเท่านั้น (Joe and Agwine. 1960 : 14)

เมื่อ พ.ศ. 2515 ได้มีการกล่าวถึงเรื่องประชากรไทย ในหัวข้อการอนามัยแม่และเด็กกับการวางแผนครอบครัวว่า ครอบครัวที่มีจำนวนสมาชิกมาก ๆ มีผลกระทบกระเทือนความเป็นอยู่ของครอบครัว จากผลการวิจัยอนามัยแม่และเด็กกับการวางแผนครอบครัว ปรากฏว่า ในครอบครัวขนาดเล็กที่มีลูกห่างกัน พ่อแม่จะเอาใจใส่เลี้ยงดูบุตรได้มากโดยมุ่งพัฒนาการเด็กให้สูงสุด (เกษตร สนิทวงศ์ อ้างอิงมาจาก ศรีวรรณ มากชู 2521 : 21)

กัลยา นาคเพ็ชร ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อภาวะโภชนาการของเด็กก่อนวัยเรียนในตำบลคางพลู อำเภอนนไทย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ขนาดของครอบครัวมีผลทำให้ปริมาณอาหารที่เด็กบริโภคแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (กัลยา นาคเพ็ชร 2521 : 118)

วิณี ชิดเชิดวงศ์ ได้ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะนิสัยในการบริโภคและการเจริญเติบโตของเด็กวัยก่อนเรียนที่มาจากสภาพครอบครัวต่างกันในจังหวัดนราธิวาส สรุปว่า เด็กวัยก่อนเรียนที่มาจากสภาพครอบครัวที่แตกต่างกันในด้านขนาดครอบครัวจะมีลักษณะนิสัยในการบริโภคไม่แตกต่างกัน (วิณี ชิดเชิดวงศ์ 2521 : 122)

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยมีความเห็นว่า นักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่มีขนาดของครอบครัวแตกต่างกันมีบริโภคนิสัยที่แตกต่างกัน

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะมีบริโภคนิสัยดีกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน หรือนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

2. นักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาสูงจะมีริบอคนิสัยดีกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่ำ
3. นักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้เฉลี่ยสูงจะมีริบอคนิสัยดีกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำ
4. นักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่มีขนาดเล็กจะมีริบอคนิสัยดีกว่านักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่มีขนาดใหญ่

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้กระทำกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2529 จากโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เทศบาล และสำนักงานคณะกรรมการ-การศึกษาเอกชนของจังหวัดพังงา จำนวน 4,433 คน จากโรงเรียนทั้งหมด 188 โรงเรียน ซึ่งอยู่ในอำเภอเมือง อำเภอกะปง อำเภอตะรุะบุรี อำเภอตะกั่วทุ่ง อำเภอตะกั่วป่า อำเภอทับปุด อำเภอท้ายเหมืองและกิ่งอำเภอเกาะยาว

กลุ่มตัวอย่าง

เลือกมาจากประชากรโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) ให้นักเรียนจำนวน 467 คน จากโรงเรียน 19 โรงเรียน โดยการประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ด้วยความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ ($\alpha = .05$) เมื่อเทียบจากตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ควรเลือกจากประชากรแล้วต้องใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 467 คน (ส้วน สายยศและอัคณา สายยศ 2524 : 287 อ้างอิงมาจาก Mercado. 1977 : 54)

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นที่ 1 สุ่มโรงเรียนจากทุกอำเภอของจังหวัดพังงามา 10 เปอร์เซ็นต์ ของโรงเรียนในแต่ละอำเภอ โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้โรงเรียนมา 19 โรงเรียน

ขั้นที่ 2 สุ่มนักเรียนมาศึกษาจำนวน 467 คน จากโรงเรียนที่สุ่มได้ในขั้นที่ 1 โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้สัดส่วนระหว่างขนาดกลุ่มตัวอย่างกับประชากรที่ได้มาโดยการเทียบจากตาราง Mercado ($\frac{n}{N} \times$ ประชากรในแต่ละอำเภอ)

ขั้นที่ 3 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียน จากการสุ่มจำนวนนักเรียนที่จะนำมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สัดส่วนระหว่างขนาดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอกับประชากรทั้งหมดของโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาโดยใช้หลักการเทียบจากตาราง Mercado ($\frac{n}{N} \times$ ประชากรในแต่ละโรงเรียน)

ขั้นที่ 4 สุ่มห้องเรียนในแต่ละโรงเรียนที่จะนำมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ขั้นที่ 5 ให้นักเรียนในห้องที่สุ่มได้จากขั้นที่ 4 ตอบแบบสอบถามทุกคน

ขั้นที่ 6 สุ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ต้องการโดยใช้ตารางเลขสุ่ม

ตาราง 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอำเภอ

อำเภอ	จำนวนโรงเรียน		จำนวนนักเรียน	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. อำเภอเมือง	27	3	807	85
2. อำเภอกะปง	14	2	178	19
3. อำเภอกุระบุรี	22	2	347	37
4. อำเภอตะกั่วทุ่ง	36	4	894	94
5. อำเภอตะกั่วป่า	22	2	716	75
6. อำเภอทับปุด	19	2	463	49
7. อำเภอท้ายเหมือง	33	3	792	83
8. กิ่งอำเภอเกาะยาว	13	1	236	25
รวม	188	19	4,433	467

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ชุด
 ชุดที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ปกครอง
 ชุดที่ 2 มี 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามบริบทนิสัยของนักเรียน

X ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ชุดที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ปกครองประกอบด้วยระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และขนาดของครอบครัว โดยพิจารณาให้ครอบคลุมตัวแปรและข้อมูลที่ต้องการศึกษา ชุดนี้จะให้นักเรียนนำกลับไปบ้านเพื่อให้ผู้ปกครองเป็นผู้ตอบ ส่วนชุดที่ 2 ทั้งส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2 ตัวนักเรียนจะเป็นผู้ตอบโดยที่ข้อมูลทั้ง 2 ชุดจะมีเลขลำดับที่ของแบบสอบถามตรงกัน

ชุดที่ 2 ส่วนที่ 1 แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยนำแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของ คณีย งามมานะ (2518) ชุดการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น 0.7800 และแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของอรนุช หลิมประเสริฐ (2520) ชุดการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด และแบบประชาธิปไตย ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น 0.8535 และ 0.8788 ตามลำดับ แบบสอบถามแต่ละชุดดังกล่าวมีจำนวนคำถามชุดละ 20 คำถาม ดังนั้น แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูที่จะใช้ในการศึกษานี้ จึงมีคำถามรวมทั้งสิ้น 60 คำถาม ซึ่งผู้วิจัยนำมาเรียงลำดับ และเรียบเรียงข้อความบางข้อความใหม่ แบ่งเป็นตอน ๆ 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1	ข้อ 1 - 20	เป็นข้อความเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย
ตอนที่ 2	ข้อ 21 - 40	เป็นข้อความเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน
ตอนที่ 3	ข้อ 41 - 60	เป็นข้อความเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

แต่ละข้อควมามีคำตอบอยู่ท้ายข้อซึ่งผู้วิจัยนำมาดัดแปลงเป็นคำตอบแบบมาตราส่วน
ประมาณค่าชนิด 3 คำตอบ แบบสอบถามชุดนี้ คณีย งามมานะ และ อรุณช หลิมประเสริฐ
สร้างขึ้นเพื่อใช้กับเด็กนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ดังตัวอย่าง

คำชี้แจง ให้นักเรียนระลึกถึงเหตุการณ์ที่ล่วงเลยมาแล้วว่าผู้ปกครองได้ปฏิบัติต่อนักเรียนใน
ลักษณะใด แล้วเขียนเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องคำตอบท้ายข้อความที่เห็นว่าตรงกับความจริง
เกี่ยวกับตัวนักเรียนมากที่สุดเพียง 1 คำตอบ

วิธีที่ผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักเรียน	ความถี่ในการปฏิบัติ		
	เป็นประจำ	เป็นครั้งคราว	ไม่เคย
0. ผู้ปกครองให้ความสนใจใส่ดูแลสุขภาพของฉัน			
00. ผู้ปกครองไม่ให้ความสนใจว่าฉันจะกินอาหารหรือไม่			
000. ผู้ปกครองเกี่ยวเชื้ญให้ฉันกินอาหารตามที่กำหนด			

เกณฑ์การให้คะแนน เนื่องจากเป็นมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 3 คำตอบ ถ้าตอบว่า

ปฏิบัติเป็นประจำให้ 2 / คะแนน

ปฏิบัติเป็นครั้งคราว 1 คะแนน

ไม่เคยปฏิบัติให้ 0 คะแนน

เมื่อรวมคะแนนแต่ละตอนของนักเรียนแต่ละคนแล้ว ถ้านักเรียนคนใดได้คะแนน
ตอนใดมากที่สุดให้ถือว่านักเรียนคนนั้นได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนั้น แต่มีข้อแม้ว่า คะแนนที่
ได้จะต้องมากกว่าคะแนนอันดับรองลงมามากน้อย 2 คะแนน การถือเกณฑ์ความแตกต่าง
2 คะแนนนี้ก็เพื่อที่จะได้แบ่งกลุ่มการอบรมเลี้ยงดูให้ชัดเจนยิ่งขึ้น แบบสอบถามชุดนี้มีผลของ
คะแนนอยู่ระหว่าง 0 - 40 คะแนน

ชุดที่ 2 ส่วนที่ 2 แบบสอบถามบริโภคนิสัย สร้างขึ้นโดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาความหมายของคำว่า บริโภคนิสัยของเด็ก จากผลการวิจัย เอกสารที่เกี่ยวข้องและตำราต่าง ๆ สรุปได้ว่า บริโภคนิสัยที่ต้องการศึกษาประกอบด้วย
 - 1.1 นิสัยในการรู้จักกินอาหารที่มีคุณค่า คือไม่เป็นก้นที่กินยาก หรือเลือกกินอาหารเป็นบางชนิด เช่น ไม่กินผัก ไม่กินปลา ไม่กินไข่ ไม่ดื่มนมสด เป็นต้น
 - 1.2 นิสัยในการกินอาหารให้เป็นเวลาไม่กินจุบจิบ
 - 1.3 นิสัยในการกินอาหารที่ถูกต้องลักษณะ เช่น ไม่กินอาหารที่ปรุงสุก ๆ ดิบ ๆ ไม่กินอาหารที่แฉลงวันตอม เป็นต้น
 - 1.4 สุขนิสัยในการกิน ทั้งก่อนกิน ขณะกิน และกินแล้ว
2. สร้างนิยามศัพท์เฉพาะของบริโภคนิสัย โดยใช้ความรู้จากการศึกษาดังกล่าวมาแล้ว
3. สร้างข้อคำถามเกี่ยวกับบริโภคนิสัยตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้
 - 3.1 สร้างข้อคำถามจากนิยามศัพท์เฉพาะและจากเนื้อหาวิชาการเกี่ยวกับบริโภคนิสัย
 - 3.2 ขอคำแนะนำและตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านสุขภาพ พฤติกรรม และโภชนาการ เพื่อพิจารณาว่าเกี่ยวข้องและครอบคลุมบริโภคนิสัยของเด็กตามที่ต้องการหรือไม่อย่างไร
 - 3.3 รวบรวมเฉพาะข้อคำถามที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าถูกต้องแล้วเป็นแบบสอบถาม
4. ลักษณะแบบสอบถามบริโภคนิสัยของนักเรียนเป็นแบบสอบถามการปฏิบัติแบบเลือกตอบมี 3 ตัวเลือก สำหรับตัวเลือกในแต่ละข้อมีข้อความต่างกันขึ้นอยู่กับคำถามในแต่ละข้อ การให้คะแนนขึ้นอยู่กับข้อความ ถ้าข้อความมีลักษณะเป็นการปฏิบัติที่ถูกต้อง การให้คะแนนจะเป็นดังนี้

ข้อเลือก	คะแนน
ทำเป็นประจำ	2
ทำเป็นครั้งคราว	1
ไม่เคยทำ	0

แต่ถ้าข้อความมีลักษณะเป็นการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องการให้คะแนนจะเป็นดังนี้

ข้อเลือก	คะแนน
ทำเป็นประจำ	0
ทำเป็นครั้งคราว	1
ไม่เคยทำ	2

ตัวอย่าง

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องคำตอบท้ายข้อความที่นักเรียนเห็นว่าตรงกับที่นักเรียนได้ปฏิบัติตามความเป็นจริงมากที่สุดเพียง 1 คำตอบ

การปฏิบัติของนักเรียน	ความถี่ในการปฏิบัติ		
	เป็นประจำ	เป็นครั้งคราว	ไม่เคย
0. การรับประทานอาหารเช้า			
00. การรับประทานยาแก้ปวด ยาลดกรด และอื่น ๆ ที่สุด ๆ กับ ๆ			
000 การรับประทานอาหารเช้าจำพวกผักต่าง ๆ			

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ความเที่ยงตรง (Validity) ของเครื่องมือ ผู้วิจัยหาความเที่ยงตรงของเครื่องมือทั้งแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูและแบบสอบถามบริโภคนิสัยของนักเรียนโดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face validity) โดยหากค่าดัชนีความสอดคล้อง เมื่อพบว่าข้อใดมีค่าเท่ากับหรือมากกว่า .5 ก็นำมาใช้เป็นแบบสอบถามลักษณะเป็นมากราวส่วนประมาณค่า 3 อันดับ ได้แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู 60 ข้อ และแบบสอบถามบริโภคนิสัย 54 ข้อ

2. ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของเครื่องมือ ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม
 ที่ให้ปรับปรุงแล้วจากข้อ 1 ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน แล้วนำผลจากการตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์เป็น
 รายข้อ (Item Analysis) โดยใช้ t - test เป็นค่าสถิติในการตรวจสอบจากการ
 แบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ กลุ่มละ 25 เปอร์เซ็นต์ ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
 แล้วคัดเลือกแบบสอบถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป ตามเกณฑ์ของเอ็ดเวิร์ด
 (Edward 1975 : 153) ได้แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู 60 ข้อ และแบบสอบถาม
 บริโภคนิสัย 35 ข้อ (ดูรายละเอียดภาคผนวก)

3. ความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถาม
 ที่มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์ ไปหาความเชื่อมั่นแบบวัดความคงที่ภายใน (Internal
 Consistency) โดยวิธีของครอนบัค (Cronbach. 1970 . 161) ซึ่งใช้สัมประสิทธิ์
 แอลฟา (α - Coefficient) ปรากฏว่าแบบสอบถามต่าง ๆ ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
 ดังต่อไปนี้

3.1	แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย	=	8797
3.2	แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน	=	.6669
3.3	แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย	=	.8377
3.4	แบบสอบถามบริโภคนิสัยของนักเรียน	=	.7742

ซึ่งมีความเชื่อมั่นสูงเหมาะที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 ไปยังหน่วยงานเจ้าของกิจการของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บ
 รวบรวมข้อมูล

2 ขอนหนังสือจากหน่วยงานเจ้าของกิจการไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและ
 นัดหมายวัน เวลา เพื่อนำแบบสอบถามไปทำการรวบรวมข้อมูล

3. วางแผนดำเนินงานโดยมีผู้ช่วยในการดำเนินงานนำแบบสอบถามที่หาคุณภาพเรียบร้อยแล้วไปเก็บข้อมูลกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยจัดให้นักเรียนนั่งประจำที่ จนกว่าจะทำการตอบแบบสอบถามเสร็จทั้งชุดโดยขอความช่วยเหลือจากครูในโรงเรียนนั้น ๆ เป็นผู้ช่วยดูแล

4. อธิบายให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเข้าใจวัตถุประสงค์และผลประโยชน์ในการตอบแบบสอบถาม รวมทั้งวิธีการตอบแบบสอบถามในชุดที่ 2 โดยใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง

5. แจกแบบสอบถามชุดที่ 1 ให้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งอธิบายให้เข้าใจ แล้วนำไปให้ผู้ปกครองเป็นผู้ตอบแล้วนำกลับมาส่งคืนกรุปประจำชั้น ซึ่งจะเป็นผู้รวบรวมส่งมาให้ผู้วิจัยหรือผู้ช่วยภายใน 1 สัปดาห์ ได้รับแบบสอบถามคืนรวมทั้งสิ้น 465 ฉบับจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 467 คน คิดเป็นร้อยละ 99.57 นำแบบสอบถามดังกล่าวไปจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

วิธีจัดกระทำข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามแล้วผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับแล้วแยกแบบสอบถามตามตัวแปรที่ต้องการจะศึกษา

2. ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถามโดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนแต่ละฉบับตามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating - scale) ดังกล่าวแล้วข้างต้น

3. หาค่าความสำคัญเฉลี่ยเพื่อทำการวิเคราะห์แปรผลบริโภกนิสัยของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้อันดับความสำคัญของเบสต์ (Best. 1970 : 257) ถ้าข้อความมีลักษณะเป็นการปฏิบัติที่ถูกต้อง ค่าเฉลี่ยจะมีความหมายดังนี้

2.00 - 1.34 หมายถึงว่า บริโภกนิสัยอยู่ในระดับดี

1.33 - 0.67 หมายถึงว่า บริโภกนิสัยอยู่ในระดับพอใช้

0.66 - 0 หมายถึงว่า บริโภกนิสัยอยู่ในระดับต้องปรับปรุง

แต่ถ้าข้อความมีลักษณะ เป็นการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง ค่าเฉลี่ยจะมีความหมายดังนี้

0 - 0.66 หมายความว่า บริโกลนีส้อยอยู่ในระดับดี

0.67 - 1.33 หมายความว่า บริโกลนีส้อยอยู่ในระดับพอใช้

1.34 - 2.00 หมายความว่า บริโกลนีส้อยอยู่ในระดับต้องปรับปรุง

ความหมายของระดับบริโกลนีส้อยถ้าข้อความมีลักษณะ เป็นการปฏิบัติที่ถูกต้อง ระดับต่าง ๆ จะมีความหมายดังนี้

บริโกลนีส้อยอยู่ในระดับดี หมายถึง ลักษณะการปฏิบัติที่นักเรียน เป็นจำนวนมาก หรือค่อนข้างมากปฏิบัติเป็นประจำ

บริโกลนีส้อยอยู่ในระดับพอใช้ หมายถึง ลักษณะการปฏิบัติที่นักเรียนเป็นจำนวนพอประมาณปฏิบัติเป็นครั้งคราว

บริโกลนีส้อยอยู่ในระดับต้องปรับปรุง หมายถึง ลักษณะการปฏิบัติที่นักเรียนเป็นจำนวนมากหรือค่อนข้างมาก ไม่เคยปฏิบัติ

แต่ถ้าข้อความมีลักษณะ เป็นการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง ระดับต่าง ๆ จะมีความหมายดังนี้

บริโกลนีส้อยอยู่ในระดับดี หมายถึง ลักษณะการปฏิบัติที่นักเรียนจำนวนมากหรือค่อนข้างมากไม่เคยปฏิบัติ

บริโกลนีส้อยอยู่ในระดับพอใช้ หมายถึง ลักษณะการปฏิบัติที่นักเรียนจำนวนพอประมาณปฏิบัติเป็นครั้งคราว

บริโกลนีส้อยอยู่ในระดับต้องปรับปรุง หมายถึง ลักษณะการปฏิบัติที่นักเรียนจำนวนมากหรือค่อนข้างมากปฏิบัติเป็นประจำ

4. การวิเคราะห์บริโกลนีส้อย ใช้วิธีหาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนการปฏิบัติ

5. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบมี 1 ตัวประกอบ (One way Analysis of Variance) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1, 2, 3 และ 4

6. เมื่อ F - test มีนัยสำคัญทางสถิติจึงทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของนิวแมน - คูลส์ (Newman - Keuls Method)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ถ้าสถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 คะแนนเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N} \quad (\text{ประกอบ กรรณสูตร } 2525 : 80)$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคนในกลุ่ม

1.2 ความแปรปรวน (Variance) ใช้สูตร

$$S^2 = \frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)} \quad (\text{ประกอบ กรรณสูตร } 2525 : 31)$$

เมื่อ S^2 แทน ความแปรปรวน

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนคนในกลุ่ม

1.3 ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร

$$S = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}} \quad (\text{Ferguson. } 1981 : 68)$$

เมื่อ S แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนคนในกลุ่ม

2. หากำอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยใช้สูตร t - test

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}} \quad (\text{Edward. 1954 : 152 - 154})$$

เมื่อ	t	แทน ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม
	$\bar{X}_H$	แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
	$\bar{X}_L$	แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
	S_H^2	แทน คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง
	S_L^2	แทน คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
	n_H	แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในกลุ่มสูง
	n_L	แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในกลุ่มต่ำ

3. หากำความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แบบแอลฟา

(α - Coefficient) โดยใช้สูตร

$$\alpha = \frac{r}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_1^2}{S_t^2} \right] \quad (\text{Cronbach. 1970 : 161})$$

เมื่อ	α	แทน ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
	n	แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	S_1^2	แทน ความแปรปรวนของแบบสอบถามแต่ละข้อ
	S_t^2	แทน ความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

4. ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรมากกว่าสองกลุ่ม
เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1 2 3 และ 4 โดยใช้สูตร

$$F = \frac{MS_b}{MS_w} \quad (\text{Winer. 1971 : 185 - 196})$$

เมื่อ F แทน การแจกแจงของ F

MS_b แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_w แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

เมื่อพบว่าตัวแปรที่ทดสอบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทดสอบเพื่อ
เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีนิวแมน - กูลส์ (Newman - Keuls Method)
โดยใช้สูตร

$$q = \sqrt{\frac{MS_v}{n}} \quad (\text{Winer. 1971 : 210 - 218})$$

เมื่อ q แทน ค่าสถิติคิว (q - Statistic) จากตาราง

MS_w แทน ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

n แทน จำนวนคะแนนในแต่ละกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เท่ากัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน คะแนนเฉลี่ย
S	แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
S^2	แทน ความแปรปรวน
F	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - distribution
SS	แทน Sum of Square
MS	แทน Mean Square
df	แทน Degree of Freedom
q	แทน q - Statistic

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของนักเรียน

ตอนที่ 2 หาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนบริโภคนิสัยของนักเรียนโดยทั่วไปว่าต่ำมากน้อยเพียงใด

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบบริโภคนิสัยของนักเรียน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของนักเรียน

จากการตอบแบบสอบถามของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ปรากฏว่า

1.1 นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาได้รับการอบรมเลี้ยงดูผู้ปกครองแบบ
ปล่อยปละละเลย จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5 แบบเข้มงวดกวดขัน จำนวน 41 คน
คิดเป็นร้อยละ 8.8 แบบประชาธิปไตย จำนวน 380 คน คิดเป็นร้อยละ 81.7 โดยที่นักเรียน

ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีมากที่สุด รองลงมาได้แก่นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และแบบเข้มงวดกวดขัน ตามลำดับ (ตาราง 2)

ตาราง 2 จำนวนนักเรียนจำแนกตามลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง

ลักษณะการอบรมเลี้ยงดู	จำนวน	ร้อยละ
แบบปล่อยปละละเลย	44	9.5
แบบเข้มงวดกวดขัน	41	8.8
แบบประชาธิปไตย	380	81.7
รวม	465	100.0

1.2 นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาอยู่ในครอบครัวที่ผู้ปกครองได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษา จำนวน 337 คน คิดเป็นร้อยละ 72.5 ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 19.6 ระดับสูงกว่ามัธยมศึกษา จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 8.0 โดยที่นักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่ผู้ปกครองได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษา มีมากที่สุด รองลงมาได้แก่นักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่ผู้ปกครองได้รับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา และสูงกว่ามัธยมศึกษา ตามลำดับ ส่วนผู้ปกครองที่ไม่ได้รับการศึกษาไม่มีปรากฏ (ตาราง 3)

ตาราง 3 จำนวนนักเรียนจำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง	จำนวน	ร้อยละ
ผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษา	-	-
ประถมศึกษา	337	72.5
มัธยมศึกษา	91	19.6
สูงกว่ามัธยมศึกษา	37	8.0
รวม	465	100.0

1.3 นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาอยู่ในครอบครัวที่ผู้ปกครองมีรายได้เฉลี่ยต่อปีต่ำกว่า 20,000 บาท จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 24.9 รายได้ 20,000 - 40,000 บาท จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 39.6 รายได้สูงกว่า 40,000 บาท จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 35.5 โดยที่นักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่ผู้ปกครองมีรายได้เฉลี่ยต่อปีระหว่าง 20,000 - 40,000 บาท มีมากที่สุด รองลงมาได้แก่นักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่มีรายได้เฉลี่ยต่อปีสูงกว่า 40,000 บาท และต่ำกว่า 20,000 บาท ตามลำดับ (ตาราง 4)

ตาราง 4 จำนวนนักเรียนจำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

รายได้เฉลี่ยต่อปีของผู้ปกครอง	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20,000 บาท	116	24.9
ระหว่าง 20,000 - 40,000 บาท	184	39.6
สูงกว่า 40,000 บาท	165	35.5
รวม	465	100.0

1.4 นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาอยู่ในครอบครัวที่มีขนาดเล็ก จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 20.9 ครอบครัวที่มีขนาดกลาง จำนวน 265 คน คิดเป็นร้อยละ 57.0 ครอบครัวที่มีขนาดใหญ่ จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 22.25 โดยที่นักเรียนที่อยู่ในครอบครัวขนาดกลางมีมากที่สุด รองลงมาได้แก่นักเรียนที่อยู่ในครอบครัวขนาดใหญ่ และขนาดเล็กตามลำดับ (ตาราง 5)

ตาราง 5 จำนวนนักเรียนจำแนกตามขนาดของครอบครัว

ขนาดของครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดเล็ก	97	20.9
ขนาดกลาง	265	57.0
ขนาดใหญ่	103	22.2
รวม	465	100.0

ตอนที่ 2 หาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนบริโภคนิสัยของนักเรียนโดยทั่วไป เพื่อต้องการทราบระดับบริโภคนิสัยของนักเรียน โดยใช้วิธีการของเบสต์ (Best. 1970 : 257)

ดังปรากฏตามตาราง 6

ตาราง 6 ระดับบริโภคนิสัยของนักเรียนโดยทั่วไป

การปฏิบัติของนักเรียน	2	1	0	$\bar{X}$	S^2	ระดับ
<u>นิสัยในการบริโภคอาหารที่มีคุณค่า</u>						
1. การกินอาหารจำพวกผักและผลไม้	234	223	8	1.48	.28	ดี
2. การกินอาหารจำพวกเนื้อสัตว์	304	153	8	1.63	.26	ดี
3. การดื่มนมหรือเครื่องดื่มใส่นม	126	285	54	1.15	.36	พอใช้
4. การกินอาหารทะเล	201	256	8	1.41	.27	ดี
5. การกินอาหารพวกไข่ต่าง ๆ	207	251	7	1.43	.27	ดี
6. การกินอาหารพวกเครื่องในสัตว์	86	331	48	1.08	.28	พอใช้
7. การลองกินอาหารชนิดใหม่ทีละอย่าง	141	316	8	1.28	.23	พอใช้

ตาราง 6 (ต่อ)

การปฏิบัติของนักเรียน	2	1	0	$\bar{X}$	S^2	ระดับ
<u>นิสัยในการบริโภคอาหารเป็นเวลา</u>						
1. การกินอาหารเช้า	332	130	3	1.70	.22	ดี
2. การกินอาหารตรงตามเวลาทุกมื้อ	192	253	20	1.37	.32	ดี
3. การกินอาหารที่ละน้อยแต่บ่อย ๆ ครั้ง	167	262	36	1.28	.35	พอใช้
4. การกินของว่างก่อนมื้ออาหาร	94	300	71	1.04	.35	พอใช้
5. การกินอาหารจุบจิบพร่ำเพรื่อ	176	258	31	1.31	.34	พอใช้
6. การไม่ยอมกินอาหารเมื่อเกิดอารมณ์ ไม่พอใจ	208	231	26	1.39	.35	ต้องปรับปรุง
7. การเพลิดเพลินกับการทำงานหรือ การเล่นโดยไม่สนใจกับความหิวและ เวลาอาหาร	115	273	77	1.08	.40	พอใช้
<u>นิสัยในการบริโภคอาหารที่ถูกสุขลักษณะ</u>						
1. การกินมากเกินไปจนขนาดเมื่อมีอาหารที่ ถูกใจ	182	259	24	1.34	.32	ต้องปรับปรุง
2. การกินอาหารที่มีรสจัดมาก ๆ	129	282	54	1.61	.36	ต้องปรับปรุง
3. การกินผักและผลไม้ที่ล้างสะอาดแล้ว	349	104	12	1.72	.25	ดี
4. การกินอาหารที่เหลือค้างทิ้งไว้โดยไม่ อุ่นเสียก่อน	351	99	15	1.72	.26	ต้องปรับปรุง
5. การกินเพียงเพื่ออิ่มโดยไม่คำนึงถึง ประโยชน์	182	253	30	1.32	.35	พอใช้
6. การกินอาหารจำพวกของหมักดอง	47	396	22	1.05	.14	พอใช้
7. การกินอาหารสุก ๆ ดิบ ๆ	310	144	11	1.64	.27	ต้องปรับปรุง

ตาราง 6 (ต่อ)

การปฏิบัติของนักเรียน	2	1	0	$\bar{X}$	S^2	ระดับ
<u>สุขนิสัยในการบริโภค</u>						
1. การล้างมือก่อนกินอาหาร	255	195	15	1.51	.31	ดี
2. การพักให้หายเหนื่อยก่อนกินอาหาร	269	178	18	1.54	.32	ดี
3. การใช้ช้อนกลางในการกินอาหารร่วมกับผู้อื่น	155	227	83	1.15	.48	พอใช้
4. การพูดคุยขณะที่มีอาหารอยู่เต็มปาก	236	208	21	1.46	.34	ต้องปรับปรุง
5. การกินอาหารไม่เป็นที่หรือกินไปเล่นไป	209	242	14	1.41	.30	ต้องปรับปรุง
6. การเคี้ยวอาหารให้ละเอียดก่อนกลืน	282	157	26	1.55	.36	ดี
7. การกินข้าวสลับกับการดื่มน้ำแบบช้าๆ น้ำคำ	276	169	20	1.55	.33	ต้องปรับปรุง
8. การกินอาหารคำโต, เพื่อให้เสร็จเร็ว ๆ	250	197	18	1.49	.32	ต้องปรับปรุง
9. การเคี้ยวอาหารมีเสียงดัง	263	187	15	1.53	.31	ต้องปรับปรุง
10. การกินอาหารให้อิ่มเต็มที่ก่อนเข้านอน	135	251	79	1.12	.44	พอใช้
11. การล้างมือเมื่อกินอาหารเสร็จ	240	183	42	1.42	.42	ดี
12. การอาบน้ำทันทีเมื่อกินอาหารเสร็จ	215	228	22	1.41	.33	ต้องปรับปรุง
13. การแปรงฟันหรือบ้วนปากหลังกินอาหารเสร็จ	244	199	22	1.47	.34	ดี
14. การดื่มน้ำสะอาดมากพอควรหลังกินอาหาร	263	189	13	1.53	.30	ดี

จากตาราง 6 แสดงว่านักเรียนมีบริโภคนิสัยที่ดีในด้านการบริโภคอาหารที่มีคุณค่า ได้แก่ การกินอาหารจำพวกผักและผลไม้ เนื้อสัตว์ อาหารทะเลและไข่ ในด้านการบริโภคอาหารเป็นเวลา ได้แก่ การกินอาหารเช้าและการกินอาหารตรงตามเวลาทุกมื้อ ในด้านการบริโภคอาหารที่ถูกสุขลักษณะ ได้แก่ การกินผักและผลไม้ที่ล้างสะอาดแล้ว และในด้านสุขนิสัยในการบริโภคได้แก่การล้างมือก่อนกินอาหาร การพักให้หายเหนื่อยก่อนกินอาหาร การเคี้ยวอาหารให้ละเอียดก่อนกลืน การล้างมือเมื่อกินอาหารเสร็จ การแปรงฟันหรือบ้วนปากหลังกินอาหารเสร็จ และการดื่มน้ำสะอาดมากพอควรหลังกินอาหาร

ส่วนบริโภคนิสัยที่ต้องปรับปรุงในด้านการบริโภคอาหารให้เป็นเวลา ได้แก่ การไม่ยอมกินอาหารเมื่อเกิดอารมณ์ไม่พอใจ ในด้านการบริโภคอาหารที่ถูกสุขลักษณะ ได้แก่ การกินมากเกินไปจนอาหารที่ถูกใจ การกินอาหารที่มีรสจัดมาก ๆ การกินอาหารที่เหลือค้างทิ้งไว้โดยไม่อุ่นเสียก่อนและการกินอาหารสุก ๆ ดิบ ๆ และในด้านสุขนิสัยในการบริโภคได้แก่ การพูดคุยขณะที่มีอาหารอยู่เต็มปาก การกินอาหารไม่เป็นที่หรือกินไปเล่นไป การกินข้าวสลับกับการดื่มน้ำแบบข้าวค้ำน้ำค้ำ การกินอาหารกำโต ๆ เพื่อให้เสร็จเร็ว ๆ การเคี้ยวอาหารมีเสียงดัง และการอาบน้ำทันทีเมื่อกินอาหารเสร็จ (ตาราง 7)

ตาราง 7 บริโภคนิสัยของนักเรียนจำแนกตามลักษณะการปฏิบัติ

ด้าน	ดี	พอใช้	ต้องปรับปรุง
นิสัยในการบริโภค อาหารที่มีคุณค่า	1. การกินอาหารจำพวก ผักและผลไม้ 2. การกินอาหารจำพวก เนื้อสัตว์ 3. การกินอาหารทะเล 4. การกินอาหารพวก ไข่ต่าง ๆ	1. การดื่มนมหรือ เครื่องดื่มใส่นม 2. การกินอาหารพวก เครื่องในสัตว์ 3. การลองกินอาหาร ชนิดใหม่ที่มี ประโยชน์	
นิสัยในการบริโภค อาหารเป็นเวลา	1. การกินอาหารเช้า 2. การกินอาหารตรง ตามเวลาทุกมื้อ	1. การกินอาหารทีละ น้อยแต่บ่อย ๆ ครั้ง 2. การกินของว่างก่อน มื้ออาหาร 3. การกินอาหารจุบจิบ พร่ำเพรื่อ 4. การเพลิดเพลินกับ การทำงานหรือการ เล่น ไม่สนใจกับ ความหิวและเวลา อาหาร	1. การไม่กินอาหารเมื่อ เกิดอารมณ์ไม่พอใจ

ตาราง 7 (ต่อ)

ด้าน	ดี	พอใช้	ต้องปรับปรุง
นิสัยในการบริโภค อาหารที่ถูกสุขลักษณะ	1. การกินผักและผลไม้ที่ ล้างสะอาดแล้ว	1. การกินเพียงเพื่ออิ่ม โดยไม่คำนึงถึง ประโยชน์ 2. การกินอาหารจำพวก ของหมักดอง	1. การกินมากเกินไป เมื่อมีอาหารที่ถูกต้อง 2. การกินอาหารที่มี รสจัดมาก ๆ 3. การกินอาหารที่เหลือ ค้างไว้โดยไม่อุ่น เสียก่อน 4. การกินอาหารทุก ๆ ชนิด ๆ
สุขนิสัยในการบริโภค	1. การล้างมือก่อนกิน อาหาร 2. การหักให้หายเหนื่อย ก่อนกินอาหาร 3. การเคี้ยวอาหารให้ ละเอียดก่อนกลืน 4. การล้างมือเมื่อ กินอาหารเสร็จ 5. การแปรงฟันหรือ บ้วนปากหลังกิน อาหารเสร็จ 6. การกัมน้ำสะอาด มากพอควรหลังกิน อาหาร	1. การใช้ช้อนกลางใน การกินอาหารร่วม กับผู้อื่น 2. การกินอาหารให้อิ่ม เต็มที่ก่อนเข้านอน	1. การพูดคุยขณะที่มี อาหารอยู่เต็มปาก 2. การกินอาหารไม่เป็นที่ หรือกินไปเล่นไป 3. การกินข้าวสลับกับการ ดื่มน้ำแบบข้าวค้ำน้ำค้ำ 4. การกินอาหารดำโต ๆ เพื่อให้เสร็จเร็ว ๆ 5. การเคี้ยวอาหารมี เสียงดัง 6. การอาบน้ำทันที เมื่อกินอาหารเสร็จ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบบริโภคนิสัยของนักเรียน

จากการตอบแบบสอบถามของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เกี่ยวกับ
บริโภคนิสัย ปรากฏผลดังนี้

3.1 เมื่อจำแนกตามการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง ปรากฏผลตามตาราง 8

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของบริโภคนิสัยของนักเรียนที่อยู่ในครอบครัว
ที่มีการอบรมเลี้ยงดูในลักษณะแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	2621.48	1310.74	27.61**
ภายในกลุ่ม	462	21932.57	47.47	
รวม	464	24554.05		

$$P < .01 \quad (F_{2 \quad 462} = 4.61)$$

จากตาราง 8 แสดงว่านักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่มีการอบรมเลี้ยงดูในลักษณะ
แตกต่างกัน มีบริโภคนิสัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงนำไปทดสอบ
ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยบริโภคนิสัยเป็นรายคู่ โดยใช้ q - Statistic ผลปรากฏตาม
ตาราง 9

ตาราง 9 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยบริโภคนิสัยของนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่มีการอบรมเลี้ยงดูในลักษณะแตกต่างกันเป็นรายคู่

การอบรมเลี้ยงดู	$\bar{x}$	แบบปล่อยปละละเลย	แบบเข้มงวดกวดขัน	แบบประชาธิปไตย
		42.8864	45.0488	49.9553
แบบปล่อยปละละเลย	42.8864	—	2.1642	7.0689 [*]
แบบเข้มงวดกวดขัน	45.0488		—	4.9065 ^{*1}
แบบประชาธิปไตย	49.9553			

$P < .01$

จากตาราง 9 แสดงว่านักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีบริโภคนิสัยดีกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันและแบบปล่อยปละละเลยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันมีบริโภคนิสัยแตกต่างกับนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยจากตารางพบว่า บริโภคนิสัยของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยที่ดีที่สุด รองลงมาคือนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันและนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยตามลำดับ

3 2 เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ปกครอง ปรากฏผลตามตาราง 10

ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของบริโภคนิสัยของนักเรียนที่อยู่ในครอบครัว
ที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	1303.50	651.75	12.95**
ภายในกลุ่ม	462	23250.55	50.32	
รวม	464	24554.05		

$$P < .01 \quad (F_{2, 462} = 4.61)$$

จากตาราง 10 แสดงว่านักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษา
แตกต่างกัน มีบริโภคนิสัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, จึงนำไปทดสอบความ
แตกต่างของค่าเฉลี่ยบริโภคนิสัยเป็นรายคู่โดยใช้ q - Statistic ดังปรากฏตามตาราง 11

ตาราง 11 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของบริโภคนิสัยของนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่ผู้ปกครอง
มีระดับการศึกษาแตกต่างกันเป็นรายคู่

ระดับการศึกษาสูงสุด ของผู้ปกครอง	$\bar{X}$	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	สูงกว่ามัธยมศึกษา
		47.8368	51.1868	52.3784
ประถมศึกษา	47.8368	-	3.35 *	4.54 **
มัธยมศึกษา	51.1868		-	1.19
สูงกว่ามัธยมศึกษา	52.3784			-

* $P < .01$

จากตาราง 11 แสดงว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาระดับสูงกว่ามัธยมศึกษา
และระดับมัธยมศึกษาจะมีบริโภคนิสัยดีกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาระดับประถมศึกษา
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนนักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาระดับสูงกว่ามัธยมศึกษา
จะมีบริโภคนิสัยต่างกับนักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
โดยเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยจากตารางพบว่า บริโภคนิสัยของนักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาระดับ
สูงกว่ามัธยมศึกษาที่สุด รองลงมาคือ นักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและ
ระดับประถมศึกษาตามลำดับ

3.3 เมื่อจำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ปรากฏผลตามตาราง 12

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของบริโภคนิสัยของนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	353.81	176.90	3.37 ⁺
ภายในกลุ่ม	462	24200.23	52.32	
รวม	464	24554.05		

$$P < .05 \quad (F_{2, 462} = 3.00)$$

จากตาราง 12 แสดงว่านักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน มีบริโภคนิสัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงนำไปทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยบริโภคนิสัยเป็นรายคู่โดยใช้ t - Statistic ดังปรากฏตามตาราง 13

ตาราง 13 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของบริโภคนิสัยของนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกันเป็นรายคู่

ฐานะทางเศรษฐกิจ เฉลี่ยต่อปี	$\bar{x}$	ต่ำกว่า 20,000 บาท	ระหว่าง 20,000- 40,000 บาท	สูงกว่า 40,000 บาท
		47.3966	49.0815	49.6242
ต่ำกว่า 20,000 บาท	47.3966	-	1.68	2.22 [*]
ระหว่าง 20,000- 40,000 บาท	49.0815		-	0.54
สูงกว่า 40,000 บาท	49.6242			-

$P < .05$

จากตาราง 13 แสดงว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้เฉลี่ยต่อปีสูงกว่า 40,000 บาท จะมีบริโภคนิสัยดีกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้เฉลี่ยต่อปีต่ำกว่า 20,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้เฉลี่ยต่อปีระหว่าง 20,000 - 40,000 บาท แตกต่างจากนักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้เฉลี่ยต่อปีสูงกว่า 40,000 บาท และต่ำกว่า 20,000 บาท อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติโดยเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยจากตารางพบว่า บริโภคนิสัยของนักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้เฉลี่ยต่อปีสูงกว่า 40,000 บาทที่ดีที่สุด รองลงมา ก่อนนักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้เฉลี่ยต่อปีระหว่าง 20,000 - 40,000 บาท และต่ำกว่า 20,000 บาท ตามลำดับ

3.4 เมื่อจำแนกตามขนาดของครอบครัว ปรากฏผลตามตาราง 14

ตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของบริโภคนิสัยของนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่มีขนาดของครอบครัวแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	332.61	166.30	3.17*
ภายในกลุ่ม	462	24221.44	52.42	
รวม	464	24554.05		

$$P < .05 \quad (F_{2, 462} = 3.00)$$

จากตาราง 14 แสดงว่านักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่มีขนาดของครอบครัวแตกต่างกัน มีบริโภคนิสัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงนำไปทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยบริโภคนิสัยเป็นรายคู่ โดยใช้ q - statistic ดังปรากฏตามตาราง 15

ตาราง 15 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของบริโภคนิสัยของนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่มี
ขนาดของครอบครัวแตกต่างกันเป็นรายคู่

ขนาดของครอบครัว	$\bar{X}$	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก
		47.6990	48.7849	50.2680
ขนาดใหญ่	47.6990	-	1.48	2.56*
ขนาดกลาง	48.7849		-	1.08
ขนาดเล็ก	50.2680			-

$$p < 0.05$$

จากตาราง 15 แสดงว่านักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่มีขนาดเล็ก มีบริโภคนิสัยดีกว่านักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่มีขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่มีขนาดกลางมีบริโภคนิสัยแตกต่างกับนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่มีขนาดใหญ่ และขนาดเล็ก อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยจากตารางพบว่าบริโภคนิสัยของนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่มีขนาดเล็กที่สุด รองลงมาคือนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่มีขนาดกลางและขนาดใหญ่ ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษากันว่า

1. เพื่อทราบลักษณะบริโณคณิสัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดพังงา
2. เพื่อเปรียบเทียบ บริโณคณิสัยของนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่มีการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน
3. เพื่อ เปรียบเทียบบริโณคณิสัยของนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่ผู้ปกครองได้รับการศึกษาในระดับแตกต่างกัน
4. เพื่อ เปรียบเทียบบริโณคณิสัยของนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน
5. เพื่อ เปรียบเทียบบริโณคณิสัยของนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่มีขนาดของครอบครัวแตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดพังงา จำนวน 467 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

- เป็นแบบสอบถามบริโณคณิสัยของนักเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จึงแบ่งเป็น 2 ชุด
- ชุดที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ปกครองตามตัวแปรที่ต้องการจะศึกษา ได้แก่ ระยะเวลาการที่บิดา ฐานะทางเศรษฐกิจของ ครอบครัว และขนาดของครอบครัว
- ชุดที่ 2 มี 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามบริโณคณิสัยของนักเรียน ทั้ง 2 ส่วนมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเบื้องต้นของนักเรียนที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำแนกจำนวนกลุ่มตัวอย่าง เป็นร้อยละ ตามการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ฐานะทาง เศรษฐกิจของครอบครัวและขนาดของครอบครัว
2. ทห่าสถิติพื้นฐานของ บริโคนิสัยของนักเรียนโดยทั่วไป
3. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว แบบมี 1 ตัวประกอบ (One - way Analysis of Variance)
4. เมื่อ F - test มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทดสอบความแตกต่างของคะแนน เฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้ q - Statistic แบบ Newman - Keuls

สรุปผลของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในครอบครัวที่ให้การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ผู้ปกครองได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษา มีรายได้เฉลี่ยต่อปีระหว่าง 20,000 - 40,000 บาท และเป็นครอบครัวขนาดกลางซึ่งประกอบด้วยสมาชิก 5 - 7 คน
2. บริโคนิสัยของนักเรียนโดยทั่วไปอยู่ในระดับดีตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้
3. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย จะมีบริโคนิสัยดีกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน หรือปล่อยปละละเลยอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01
4. นักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาระดับสูงกว่ามัธยมศึกษา จะมีบริโคนิสัยดีกว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาต่ำกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
5. นักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้เฉลี่ยสูงกว่าจะมีบริโคนิสัยดีกว่านักเรียนที่ ผู้ปกครองมีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
6. นักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่มีขนาดเล็ก (สมาชิกไม่เกิน 4 คน) จะมี บริโคนิสัยดีกว่านักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่มีขนาดใหญ่ (สมาชิกเกิน 7 คนขึ้นไป) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษา วิทัศนนิสัย ของนักเรียนโดยทั่วไป พบว่า อยู่ในระดับดี แสดงว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดพังงา มี วิทัศนนิสัย ที่เหมาะสมเป็นส่วนใหญ่ แต่ก็ยังพบว่า มี วิทัศนนิสัย ที่ต้องปรับปรุงในด้านต่าง ๆ อีกหลายอย่าง การที่พบผลการศึกษาเช่นนี้อาจจะเนื่องมาจากว่า

1.1 นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 81.7 เนื่องจากการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของ วิทัศนนิสัย ของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันก็ปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยที่ดีที่สุดเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สนับสนุนผลการค้นคว้าที่ทำมาแล้วว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยน่าจะมี วิทัศนนิสัย ที่ดี

1.2 ผู้ปกครองของนักเรียนเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษา อ่านออกเขียนได้ทุกคน ซึ่งจากการค้นคว้า มีการกล่าวว่า บุคคลที่มีการศึกษา แม้ว่าจะขาดความรู้ในเรื่องอาหาร ก็มีโอกาสดูแลหาความรู้ในเรื่องนี้ได้ ซึ่งจะช่วยให้บุคคลเข้าใจเหตุผลในการกินที่ถูกต้อง และอาจสามารถเปลี่ยน วิทัศนนิสัย เดิม ที่ไม่เหมาะสมให้มีความถูกต้องได้ ในปัจจุบันหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาลได้มีการส่งเสริมให้ประชาชนมี วิทัศนนิสัย ที่เหมาะสมเพื่อแก้ปัญหาทางด้านสุขภาพอันเนื่องมาจาก วิทัศนนิสัย ที่ไม่เหมาะสม โดยที่หน่วยงานต่าง ๆ ได้มีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับอาหารและโภชนาการในรูปแบบต่าง ๆ เช่นการให้สุขศึกษา การให้การศึกษานอกระบบ การเผยแพร่ทางสื่อสารมวลชนทั้งในหนังสือพิมพ์ วารสาร สิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ ภาพยนตร์ เป็นต้น จึงทำให้ผู้ปกครองได้นำความรู้ ประสบการณ์เกี่ยวกับอาหารและโภชนาการมาอบรมสั่งสอนนักเรียนที่อยู่ในปกครอง โดยมุ่งหวังที่จะให้นักเรียนเจริญเติบโต แข็งแรงสมบูรณ์มีสุขภาพดี ซึ่งสนับสนุนการศึกษาของเรย์ และอิกวารี ที่ได้ศึกษาถึงสาเหตุที่ทำให้เด็กอ่อนวัยเรียนในประเทศโคลัมเบียเป็นโรคขาดสารอาหารโปรตีน โดยพบว่าเด็กที่จารถอ่านหนังสือออกและเขียนไม่ได้ เป็นโรคขาดสารอาหารโปรตีนมากกว่าเด็กที่มารดาอ่านออกเขียนได้ (ศรีวรรณ มากขุ 2521 : 19 อ้างอิงมาจาก Wray and Aquirre. 1960)

1.3 ผู้ปกครองของนักเรียนมีรายได้เฉลี่ยต่อปีระหว่าง 20,000 - 40,000 บาท

คิดเป็นร้อยละ 39.6 และสูงกว่า 40,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 35.5 จะเห็นได้ว่าผู้ปกครองของนักเรียนโดยเฉลี่ยแล้วจะมีฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับดี ซึ่งจะมีผลต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็กในด้านต่าง ๆ รวมทั้งด้านอาหารและโภชนาการที่เด็กได้รับการฝึกอบรม จนเกิดเป็นบริโภคนิสัยขึ้นมา เพราะในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับดีก็สามารถจะเลือกซื้ออาหารที่มีคุณภาพทางโภชนาการและมีคุณภาพโภชนาการที่กว้างขวางมากิน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งเสริมเด็กให้มีบริโภคนิสัยที่ดีดังคำกล่าวที่ว่าฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวเป็นสิ่งแวดล้อมอีกสิ่งหนึ่งของนักเรียนตั้งแต่เกิด ผู้ปกครองที่มีฐานะทางการเงินดี ย่อมมีปัจจัยที่จะตระเตรียมสิ่งจำเป็นและไม่จำเป็นให้กับนักเรียนได้ดีกว่าผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจการเงินไม่ดี ซึ่งแม้จะมีความรักใคร่ในระดับที่ทัดเทียมกันหรือการตระเตรียมเท่ากันแต่ไม่มีกำลังทางการเงินพอที่จะทำได้ตามที่ควรจะทำ ทั้งนี้ย่อมรวมไปถึงสภาพของสถานที่อยู่อาศัย ความสะอาดถูกหลัก สุภาพที่ฐานะทางเศรษฐกิจจะอำนวยความสะดวก (กานดา ณ กลาง 2511 : 19) ดังนั้น ฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีจึงช่วยสร้างเสริมบริโภคนิสัยของนักเรียนได้

1.4 ครอบครัวของนักเรียนส่วนใหญ่ มีขนาดเล็กถึงร้อยละ 20.9 และขนาดกลาง ร้อยละ 57.0

ซึ่งจากการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของบริโภคนิสัยของนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่มีขนาดของครอบครัวแตกต่างกัน ก็ปรากฏว่า นักเรียนที่อยู่ในครอบครัวขนาดเล็กและขนาดกลางมีบริโภคนิสัยดีกว่านักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่มีขนาดใหญ่ ซึ่งจะเห็นได้ว่าขนาดของครอบครัวเป็นตัวแปรที่สำคัญอย่างหนึ่งของบริโภคนิสัย เพราะเป็นที่เชื่อกันโดยทั่วไปว่า ในครอบครัวใด ๆ ก็ตาม ถ้ามีคนมากขึ้น ส่วนเฉลี่ยของอาหารที่แต่ละคนได้รับก็จะน้อยลงไปซึ่งจะมีผลให้ภาวะโภชนาการของคนในครอบครัวนั้นเสื่อมลง สอดคล้องกับข้อสรุปการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของครอบครัวกับการบริโภคอาหารในสหรัฐอเมริกาพบว่า ครอบครัวที่มีขนาดใหญ่ยากที่จะได้รับสารอาหารโปรตีนและแคลเซียมจากอาหารได้เพียงพอกับความต้องการของร่างกาย (วชิรา จันทรศิริ 2523 : 112) นอกจากนี้ครอบครัวขนาดเล็กผู้ปกครองสามารถที่จะเอาใจใส่สอดส่องดูแลนักเรียนได้ดีกว่าครอบครัวขนาดใหญ่ จึงเห็นได้ว่าขนาดของครอบครัวเป็นตัวแปรที่สำคัญอย่างหนึ่งของบริโภคนิสัย

ส่วนบริโภคนิสัยของนักเรียนที่พบว่ายังต้องปรับปรุงในด้านต่าง ๆ อีกหลายอย่าง ซึ่งอาจมีเหตุมาจากปัจจัยอื่น ๆ อีก ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ยังไม่ได้รับการศึกษา เช่น กลุ่มเพื่อน อายุ ชนิดของอาหารที่ขายในชุมชน เป็นต้น ซึ่งในการที่จะเปลี่ยนแปลงบริโภคนิสัยที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน จำเป็นต้องทำการศึกษปัจจัยอื่น ๆ เหล่านี้ด้วยเพื่อหาแนวทางที่ถูกต้องต่อไป

2. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะมีบริโภคนิสัยดีกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันและนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาคำเฉลี่ยจากตาราง พบว่า บริโภคนิสัยของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยดีที่สุด รองลงมาคือ นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วิณี ชิดเชิดวงศ์ ที่ได้เปรียบเทียบลักษณะนิสัยในการบริโภคอาหารและการเจริญเติบโตของเด็กก่อนวัยเรียนที่มาจากสภาพครอบครัวต่างกันในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ลักษณะนิสัยในการบริโภคอาหารของเด็กก่อนวัยเรียนที่มาจากบิดามารดาให้การอบรมเลี้ยงดูแบบความรักดีที่สุด รองลงมาคือเด็กก่อนวัยเรียนที่มาจากบิดามารดาให้การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันและเด็กก่อนวัยเรียนที่มาจากบิดามารดาให้การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยตามลำดับ (วิณี ชิดเชิดวงศ์ 2521 : 87) และบาลด์วิน ได้ศึกษาพบว่าความอยากกินอาหารที่ดีมักพบอยู่ในบ้านที่มีระเบียบแต่ขณะเดียวกันก็เป็นครอบครัวที่มีการยอมรับเด็ก การบังคับมากเกินไป กลับเป็นการขัดขวางความอิสระและการเป็นตัวของตัวเองของเด็ก การที่เด็กเติบโตขึ้นมาแล้วจะยอมรับอาหารต่าง ๆ ชนิดได้นั้นเกี่ยวข้องกับการให้ความรักและเอาใจใส่เด็กด้วย นอกจากนั้น ฮิลตัน และคนอื่น ๆ ได้ศึกษาเด็กหญิงจำนวน 140 คน อายุ 12, 13 และ 14 ปี พบว่า ในครอบครัวที่มีการตำหนิตีเยียนเด็ก วิจารณ์การกินอาหารไม่ถูกหลัก บ่นว่าการกินมากเกินไปบ้าง น้อยไปบ้าง กินช้าไปบ้าง มีผลกระทบต่อการที่เด็กมีทัศนคติไม่ดีต่อการกิน ต่อการเลือกอาหาร และทำให้กินอาหารไม่เพียงพอ (วัณเพ็ญ บุญประกอบ 2527 : 36 - 39 อ้างอิงมาจาก Baldwin. 1945, Hinton and others. 1962) นอกจากนี้ แพร์พท์ ได้ศึกษา

ความสัมพันธ์ในวิธีการเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครอง 3 แบบ คือ วิธีการเลี้ยงดูแบบควบคุม การให้รางวัลและการลงโทษ และการเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลที่ส่งผลต่อการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพของเด็ก โดยพบว่า การใช้เหตุผลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญในระดับสูงกับการปฏิบัติด้านสุขภาพของเด็ก (Pratt. 1972 : 62 - 69) จากผลการศึกษาดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นการอบรมเลี้ยงดูอย่างมีเหตุผลจะทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่เหมาะสมได้คือนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน หรือนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

3. นักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาสูง จะมีพฤติกรรมคือนักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณากำเฉลี่ยจากตาราง พบว่า พฤติกรรมของนักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาระดับสูงกว่ามัธยมศึกษาที่สุด รองลงมาคือ นักเรียนที่ผู้ปกครองมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและระดับประถมศึกษาตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วิชัย จุฬาโรจน์มนตรี ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับความรู้โภชนาการขั้นพื้นฐานของมารดาในอำเภอสูงเนิน โดยพบว่า มารดาที่มีระดับการศึกษาคือว่ามีโอกาสที่จะหาความรู้เกี่ยวกับโภชนาการได้ดีกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย และถ้าได้รับการศึกษาเพิ่มขึ้น ย่อมเป็นที่แน่ใจว่า ความรู้ด้านโภชนาการต้องเพิ่มขึ้นด้วย (วิชัย จุฬาโรจน์มนตรี 2514 : 64) วิณี ชิดเชิดวงศ์ ได้เปรียบเทียบลักษณะนิสัยในการบริโภคและการเจริญเติบโตของเด็กก่อนวัยเรียนที่มาจากสภาพครอบครัวต่างกันในจังหวัดนครราชสีมา พบว่าเด็กก่อนวัยเรียนที่มาจากครอบครัวที่บิดามารดามีการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นขึ้นไป จะมีลักษณะนิสัยในการบริโภคดีกว่าเด็กก่อนวัยเรียนที่มาจากครอบครัวที่บิดามารดามีการศึกษาระหว่างประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงมัธยมศึกษาตอนต้น และเด็กก่อนวัยเรียนที่มาจากครอบครัวที่บิดามารดามีการศึกษาคือต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 4 (วิณี ชิดเชิดวงศ์ 2521 : 124) เรีวรรณ มากชู ได้เปรียบเทียบดัชนีของ เด็กก่อนวัยเรียนตามสภาพครอบครัวที่แตกต่างกันในจังหวัดนบุรีโลก พบว่า เด็กกลุ่มที่บิดามารดามีการศึกษาระดับสูงกว่าอนุปริญา และสูงกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 3 ถึงอนุปริญามีสุขนิสัยดีกว่าเด็กในกลุ่มที่บิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาในระดับสูงกว่าประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 และต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงประถมศึกษาปีที่ 4 (เรีวรรณ มากชู 2521 : 55) ธิดา ธนารักษ์ ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยบางประการ

ที่มีผลต่อภาวะโภชนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษา อำเภอบ้านลาด และอำเภอเมืองอุดรดิตถ์ พบว่า บริโภคนิสัยของนักเรียนอำเภอบ้านลาดดีกว่านักเรียนอำเภอเมืองสาเหตุสำคัญ เนื่องจากผู้ปกครองมีการเฝ้าระวังและขาดความรู้เรื่องโภชนาการ (ธิดา ธนารักษ์ 2525 : 39) ทักนิษฐ์ เมฆาภุสภ์ ได้ศึกษาเรื่องอิทธิพลของครอบครัวที่มีผลต่อบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนในตำบลคอนคั้ง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดราชบุรี พบว่า เด็กก่อนวัยเรียนที่บิดา หรือมารดา มีระดับการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษา มีบริโภคนิสัยดีกว่า เด็กก่อนวัยเรียนที่บิดาหรือมารดา มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษาและต่ำกว่าประถมศึกษา (ทักนิษฐ์ เมฆาภุสภ์ 2527 : 56) จากผลการศึกษาดังกล่าว จะเห็นได้ว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาสูงกว่า จะมีความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูและแนะนำให้ นักเรียนมีบริโภคนิสัยที่เหมาะสมได้ดีกว่าผู้ปกครองที่ได้รับการศึกษาค่ำกว่า

4. นักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้เฉลี่ยสูง จะมีบริโภคนิสัยดีกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้เฉลี่ยต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยจากตารางพบว่า บริโภคนิสัยของนักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้เฉลี่ยต่อปีสูงกว่า 40,000 บาท คีที่สุด รองลงมาคือ นักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้เฉลี่ยต่อปี ระหว่าง 20,000 ถึง 40,000 บาท และต่ำกว่า 20,000 บาทตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุวรรณีย์ วิโรจน์สายลี ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนในบ้านโนนชัย หมู่ 3 ตำบลคอนเจ็ก อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ.2518 พบว่า ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจได้แก่ รายได้ของครอบครัวจะมีความเกี่ยวข้องกับบริโภคนิสัยของเด็ก ครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ จะมีรายได้ที่ไม่ถูกต้องมากกว่าครอบครัวที่มีรายได้สูง (สุวรรณีย์ วิโรจน์สายลี 2519 : 69) จิณี ชิดเชิวงค์ ได้ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะนิสัยในการบริโภคและการเจริญเติบโตของเด็กก่อนวัยเรียนที่มาจากสภาพครอบครัวต่างกันในจังหวัดนราธิวาส พบว่า เด็กก่อนวัยเรียนที่บิดามารดา มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูง มีลักษณะนิสัยในการบริโภคดีกว่าเด็กที่มีบิดามารดา มีสถานภาพทางเศรษฐกิจปานกลางและต่ำ (วิณี ชิดเชิวงค์ 2521 : 122) เกรวีวรรณ มากชู ได้ศึกษาเปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเรียน ตามสภาพครอบครัวที่แตกต่างกันในจังหวัดพิษณุโลก พบว่า สุขนิสัยของเด็ก

ที่บิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจระดับสูง คิดว่าเด็กที่บิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจระดับกลางและระดับต่ำ (กริเวอร์ธ, มากชู 2521 : 56) ทัทเนย์ เมธเกปต์ ศึกษาอิทธิพลของครอบครัวที่มีผลต่อบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียน ในตำบลคอนคัลลิง อำเภอคำเนินสะควก จังหวัดราชนบุรี พบว่า บริโภคนิสัยของเด็กที่มาจากรอบครัวที่มีฐานะเศรษฐกิจระดับสูง คิดว่าบริโภคนิสัยของเด็กที่มาจากรอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจระดับกลางและต่ำ (ทัทเนย์ เมธเกปต์ 2527 : 58) นอกจากนี้ จากการสำรวจและเปรียบเทียบอาหารที่บริโภคของเด็กก่อนวัยเรียนในสหรัฐอเมริกา จำนวน 558 คน จากครอบครัวที่มีรายได้แตกต่างกัน แต่ระดับตามเมืองต่าง ๆ 20 เมืองในมลรัฐนิวยอร์กปี ได้พบปัญหาโภชนาการในกลุ่มประชากรที่มีรายได้ต่ำ พบว่าเด็กจำนวน 210 คน จากครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ บริโภคอาหารที่มีคุณค่าต่ำ ลักษณะรูปร่างของเด็กกลุ่มนี้เล็กและมีน้ำหนักน้อย จะเห็นได้ว่าการขาดปริมาณอาหารที่บริโภค มีอัตราสูงในกลุ่มครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ สาเหตุสำคัญที่เกิดปัญหาโภชนาการคือ ความยากจน และบริโภคนิสัยที่ไม่เหมาะสม (ธีระ สุมิตร 2516 : 3 - 7) กริธตาคิส และคนอื่น ๆ ได้ศึกษาการกินอาหารของเด็กวัยเรียนในนิวยอร์ก พบว่า ในส่วนที่มีฐานะเศรษฐกิจต่ำ มีเด็กได้รับอาหารเลวเป็นจำนวนร้อยละ 71 และเด็กที่ได้รับอาหารดีเยี่ยมมีน้อยกว่าร้อยละ 7 (Christakis and others. 1986 : 120) จากผลการศึกษาดังกล่าว จะเห็นได้ว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้เฉลี่ยสูงจะมีบริโภคนิสัยที่ดีกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้เฉลี่ยต่ำ ทั้งนี้เพราะว่าผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยสูงย่อมมีโอกาสเลือกบริโภคอาหารที่มีประโยชน์ได้มากกว่าผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำ รายได้ของครอบครัวทำให้บุคคลมีโอกาสเลือกบริโภคอาหารแตกต่างกัน ทั้งในลักษณะของอาหารและคุณค่าของอาหาร ซึ่งจะมีผลต่อบริโภคนิสัยของบุคคลแต่ละบุคคล

5. นักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่มีขนาดเด็ก จะมีบริโภคนิสัยดีกว่านักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่มีขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยจากตารางพบว่า บริโภคนิสัยของนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวขนาดเล็กที่สุด รองลงมาคือ นักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่มีขนาดกลางและขนาดใหญ่ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าขนาดของครอบครัวเป็นตัวแปรสำคัญของบริโภคนิสัย เพราะขนาดของครอบครัวมีผลกระทบต่อปริมาณและคุณภาพของอาหารที่ใช้บริโภค ครอบครัวใดมีขนาดใหญ่กว่าใช้จ่ำใน

เรื่องอาหารที่สูงตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับรายงานของสถานปฏิบัติการวิจัยโภชนาการ แห่งฮัยเดอราบัด ประเทศอินเดีย ซึ่งทำการศึกษาภาวะโภชนาการของประชาชนพบว่า เมื่อขนาดครอบครัวใหญ่ขึ้นโปรตีนและแคลอรีที่แต่ละคนได้รับจะลดลงอย่างเห็นได้ชัด (กำธร สุวรรณกิจ 2512 : 4) และจากข้อสรุปการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างขนาด ครอบครัวกับการบริโภคอาหารในสหรัฐอเมริกาพบว่า ครอบครัวที่มีขนาดใหญ่ก็มีสมาชิก ตั้งแต่ 6 คนหรือมากกว่านั้นขึ้นไป คนในครอบครัวยากที่จะได้รับสารอาหารโปรตีนในปริมาณ ที่เพียงพอแก่ร่างกาย แต่ครอบครัวที่มีขนาดเล็กก็มีสมาชิกไม่เกิน 5 คน จะได้รับสารอาหาร โปรตีนเพียงพอกับความต้องการของร่างกาย และครอบครัวที่มีขนาดใหญ่มากที่จะได้รับแคลเซียม จากอาหารเพียงพอทั้งเด็กและผู้ใหญ่ (วทีนา จันทรศิริ 2527 : 112) รวมทั้งจากการ ศึกษาของ โจ และแอควิน ในแคนาดา พบว่า ยิ่งครอบครัวที่มีจำนวนสมาชิกมากเท่าใด จำนวนสมาชิกที่เป็นโรคขาดอาหารย่อมจะมีจำนวนมากขึ้นเท่านั้น (Joe and Aquine. 1960 : 14) กัลยา นาคเพ็ชร ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อภาวะโภชนาการของ เด็กก่อนวัยเรียน ในตำบลก้างพลู อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ขนาดของ ครอบครัวมีผลทำให้ปริมาณอาหารที่เด็กบริโภคต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (กัลยา นาคเพ็ชร 2521 : 118) นอกจากนี้ในครอบครัวขนาดเล็ก ผู้ปกครองสามารถที่จะเอาใจใส่ สอดส่องดูแลนักเรียนได้ดีกว่าครอบครัวขนาดใหญ่ ในการให้ความรู้เรื่องอาหารและโภชนาการ โดยเฉพาะกับกลุ่มเยาวชนที่จะเป็นพ่อแม่ต่อไป จากผลการวิจัยสุขภาพแม่และเด็กกับการวางแผน ครอบครัวพบว่า ในครอบครัวขนาดเล็ก พ่อแม่จะเอาใจใส่เลี้ยงดูบุตรได้มากโดยมุ่งพัฒนาการ เด็กให้สูงสุด (เกษตร สันทวงศ์ อ้างอิงมาจาก ถีรบรรณ มากชู 2521 : 21) จากผลการศึกษาดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าขนาดของครอบครัว เป็นตัวกำหนดที่สำคัญของบริโภค นิสัย และบริโภคนิสัยเป็นตัวกำหนดสำคัญต่อภาวะโภชนาการ ซึ่งจะมีผลต่อสุขภาพของสมาชิก ในครอบครัว

6. จากผลการศึกษาดังกล่าว เราจะต้องทำการศึกษาในขอบเขตที่กว้างขวางกว่านี้ ก็อาจจะทราบได้ลึกซึ้งมากขึ้นว่ามีตัวแปรอื่นใดที่นอกเหนือไปจากนี้อีกบ้าง เช่น สภาพแวดล้อม ภายในครอบครัว บริโภคนิสัยของผู้ปกครองและบุคคลต่าง ๆ ในครอบครัว หรือสภาพแวดล้อม ในสังคมประกอบด้วย ก็จะช่วยให้เห็นถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อบริโภคนิสัยของนักเรียนได้ ชัดเจนยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรร่วมมือประสานงานในการวางแผนและดำเนินการพัฒนาในเรื่องอาหารและโภชนาการให้กับประชาชน โดยขยายแหล่งผลิตอาหาร เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรที่ใช้ในการบริโภคให้เพียงพอับความต้องการของประชาชนทั้งปริมาณและคุณภาพ รวมทั้งให้สุขศึกษา เผยแพร่ความรู้ในเรื่องอาหารและโภชนาการแก่ประชาชน โดยเฉพาะกับกลุ่มเยาวชนที่จะต้องมีการเตรียมตัวเพื่อเป็นพ่อแม่ที่ดีต่อไป เพื่อปลูกฝังบริโภคนิสัยที่เหมาะสมและเปลี่ยนพฤติกรรมทางบริโภคนิสัยที่ไม่เหมาะสมให้เหมาะสม ถูกต้อง แก่ประชาชนและเยาวชน

2. สถานศึกษาทุกระดับ โดยเฉพาะในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ผู้บริหารและครูสุขศึกษา ครูเกษตร ครูแนะแนว ครูประจำชั้นรวมทั้งครูทุกคนในโรงเรียน ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเกี่ยวกับอาหารและโภชนาการเพื่อปลูกฝังบริโภคนิสัยที่เหมาะสมและเปลี่ยนพฤติกรรมทางบริโภคนิสัยที่ไม่เหมาะสมให้เหมาะสมถูกต้อง แก่นักเรียนดังเช่นในเรื่องต่อไปนี้ ซึ่งแม้จะมีการปฏิบัติกันอยู่แล้วบ้าง แต่ก็ยังจำเป็นจะต้องเน้นให้มีการปฏิบัติต่อไปคือ

2.1 ให้สุขศึกษาในเรื่องอาหารและโภชนาการแก่นักเรียนในขณะที่นักเรียนพักรับประทานอาหารกลางวันหรือในเวลาที่ยื่นวิชาที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับอาหารและโภชนาการ เช่น วิชาสุขศึกษา คหกรรมศาสตร์ เกษตร วิทยาศาสตร์ เป็นต้น โดยชี้ให้นักเรียนรู้เกี่ยวกับอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกายและมีมากในท้องถิ่นของตน รวมทั้งการกินอาหารถูกต้องตามหลักโภชนาการหรือการมีบริโภคนิสัยที่เหมาะสม

2.2 ส่งเสริมให้มีการผลิตอาหารในโรงเรียนหรือในหมู่บ้าน เช่น การเลี้ยงสัตว์ การปลูกพืชผักสวนครัว เป็นต้น และสามารถนำผลผลิตนั้นมาประกอบอาหารกลางวันสำหรับนักเรียน นอกจากนี้ควรจัดอาหารเสริมเช่น นมถั่วเหลือง จากผลผลิตของโรงเรียนให้อีกด้วย

2.3 จัดให้มีโครงการอาหารกลางวันและอาหารเสริมที่มีคุณค่าและถูกสุขลักษณะให้กับนักเรียนโดยการขายในราคาถูก หรือไม่ก็ค่าบริการให้กับนักเรียนที่มีฐานะยากจน

2.4 จัดให้มีเจ้าหน้าที่ควบคุมอาหารที่ขายในโรงเรียนทั้งด้านคุณภาพ ราคา และความสะอาดตามหลักสุขาภิบาลอาหาร

2.5 จัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้เหมาะสม เช่นให้นักเรียนมีสถานที่รับประทานอาหารเช้าอย่างมีระเบียบโดยการจัดให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมมากที่สุด เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางบริโภคนิสัยที่เหมาะสม

3. ผู้ปกครองที่ทำหน้าที่อบรมเลี้ยงดูนักเรียน ควรรู้จักสังเกตบริโภคนิสัยของนักเรียนเพื่อที่จะได้ดูแลเอาใจใส่ ให้คำแนะนำสั่งสอนเพื่อปลูกฝังบริโภคนิสัยที่เหมาะสมให้กับนักเรียน ทั้งตัวผู้ปกครองเองก็จะต้องทำตัวให้เป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องบริโภคนิสัยด้วย

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาค้นคว้าต่อไป

1. การศึกษาครั้งนี้ทำกับกลุ่มตัวอย่างเล็ก ซึ่งจำกัดอยู่เพียงจังหวัดเดียวเท่านั้น ควรจะได้ทำการศึกษาในเรื่องนี้ให้กว้างขวางออกไปทั่วทุกจังหวัด และทุกภาคทั่วประเทศ เพื่อจะได้นำผลการศึกษาไปใช้อย่างกว้างขวาง

2. ควรมีการวิเคราะห์ในลักษณะของ Cross Tabulation โดยการนำตัวแปรต้นตัวหนึ่งมาวิเคราะห์ร่วมกับตัวแปรต้นตัวอื่น ๆ เพื่อดูว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อบริโภคนิสัยของนักเรียนที่แท้จริงนั้นคืออะไร เช่น นำเอาตัวแปรเกี่ยวกับแบบแผนการอบรมเลี้ยงดูมาวิเคราะห์ร่วมกับรายได้เฉลี่ยของผู้ปกครองหรือขนาดของครอบครัว หรือนำเอาตัวแปรขนาดของครอบครัวมาวิเคราะห์ร่วมกับรายได้เฉลี่ยของผู้ปกครองหรือระดับการศึกษาของผู้ปกครอง เป็นต้น

3. ควรทำการศึกษาเรื่องบริโภคนิสัยกับกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ เช่น กลุ่มวัยเรียน 6 - 14 ปี (จบการศึกษาภาคบังคับ) กลุ่มวัยรุ่น 15 - 19 ปี (เรียนหนังสือ ทำงานแล้ว) กลุ่มวัยทำงาน กลุ่มหญิงมีครรภ์ กลุ่มหญิงหลังคลอดและให้นมบุตร กลุ่มทารก (แรกเกิด - 0.99 ปี) กลุ่มเด็กวัยก่อนเรียน (1 - 5 ปี) กับตัวแปรอื่น ๆ ที่มีความสำคัญต่อบริโภคนิสัย เช่น ความเชื่อ ประเพณี ศาสนา ค่านิยม อาชีพ สภาวะทางภูมิศาสตร์ กลุ่มเพื่อน เป็นต้น ว่ามีความสัมพันธ์กับบริโภคนิสัยของกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวเพียงใด หรือไม่

4. ควรศึกษابริโภคนิสัยของกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวที่อยู่ในสังคมเมืองเปรียบเทียบกับกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในสังคมชนบท

5. ในการวิจัยเกี่ยวกับปริทัศน์นัย ควรพิจารณาใช้เครื่องมืออื่น ๆ ที่ไม่ใช่แบบสอบถามอย่างเดียวเช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ หรือแบบสอบถามปลายเปิดควบคู่กันไป ซึ่งอาจกระทำได้โดยใช้บุคลากรด้านสาธารณสุข และด้านอื่น ๆ ที่มีความคุ้นเคยกับชุมชนนั้น เป็นอย่างดี ให้เป็นผู้รวบรวมข้อมูลในลักษณะดังกล่าวนี้ได้อย่างถูกต้อง เทียบตรง และมีความสมบูรณ์มากที่สุด

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กิดยา นาคเก็ชร์ การศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อภาวะโภชนาการของเด็กก่อนวัยเรียน

ในห้องที่ตำบลบางคู อำเภอนนทบุรี จังหวัดนครราชสีมา ปรินทิเนียนท์ กศ.ม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521, 147 หน้า อักษรนำ

กาญจนา สิงห์แก้ว ความรู้ความคิดเห็นและแนวทางการปฏิบัติทางด้านสุขภาพของนักเรียนระดับ

มัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ ค.ม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2523, 64 หน้า อักษรนำ

กานดา ณ ถลาง " พันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อความเจริญของเด็ก" เอกสาร

การนิเทศการกีฬา ฉบับที่ 92 บทความประกอบหมวดการกีฬาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ

หน้า 15 - 21 หน่วยการศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ 2511

กำธร สุวรรณกิจ โภชนาการกับขนาดของกรวยกร้าว" โภชนาการสาร 3 : 1 - 9

เมษายน มิถุนายน 2512

กิติกร มีทรัพย์ และ วรณช เหล่าดาวร คุยกับนักจิตวิทยาเรื่องเด็ก โรงพิมพ์ปิยสาส์น

2522, 221 หน้า

ไกรสิทธิ์ คัมภีร์จันทร์ และ พัทธนี วันสจะกล โภชนาการและภาวะสังคมปัญหาโภชนาการ

ในประเทศไทย คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี และสถาบันวิจัยโภชนาการ

มหาวิทยาลัยมหิดล 2527, 102 หน้า

คณะกรรมการกีฬาแห่งชาติ, สำนักงาน สำนักราบรัฐมนตรี ดัชนีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

(ดัชนีและแนวทางทางการศึกษาชุดที่ 6) โรงพิมพ์พิมพ์สลับสีซิง 2526, 65 หน้า

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน การศึกษาเกี่ยวกับเด็กเล็ก

ในประเทศไทย 2516 กองวางแผนกำลังคน สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

แห่งชาติ 2517, 233 หน้า

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงานคณะกรรมการการวางแผนสาธารณสุข

แผนพัฒนาสาธารณสุขตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะที่ 5 พ.ศ. 2525 -

2529 สำนักข่าวหนังสือพิมพ์รายวันสมพันธ์

ศท.เศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย, สมาคม ตำราพัฒนาการเด็ก โรงพิมพ์วิบูลย์กิจ

2525, 367 หน้า

ชวลิต รัตนกุล ตำราโภชนาการเบื้องต้น โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช 2523, 298 หน้า

ชัยนาถ นาคบุผา โลกของวัยรุ่น โรงพิมพ์แสงศิลป์ เชียงใหม่ 2515, 331 หน้า

ณัย งามมานะ ความรู้สึกกับผิชอบ ความอยากรู้อยากเห็นและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ
นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยกับแบบเอาใจใส่เกินไป ปรินิพนธ์

กค.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2518, 48 หน้า อัดสำเนา

ทวีรัตน์ ธนาคม ตำราโภชนาการ โรงพิมพ์วิบูลย์กิจ 2523, 402 หน้า

ทัศนีย์ เมธาคุปต์ อิทธิพลของครอบครัวที่มีผลต่อบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนใน

ตำบลดอนคลัง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ปรินิพนธ์ กค.ม. มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2527, 64 หน้า อัดสำเนา

ธิดา ธนารักษ์ ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะโภชนาการของนักเรียนประถมศึกษา อำเภอท่าปลา

และอำเภอมือฉ่อง จังหวัดอุตรดิตถ์ วิทยานิพนธ์ วท.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2526, 85 หน้า อัดสำเนา

ธีระ สุมิตร "ปัญหาวางแผนดำเนินงานและวิสัยทัศน์โครงการโภชนาการในประเทศที่กำลัง

พัฒนา" โภชนาการสาร 2 * 16 - 21 เมษายน - มิถุนายน 2516

นางลักณ์ ธัญญะวานิช คู่มือการเรียนการสอนสุขศึกษาในระดับมัธยมศึกษา โรงพิมพ์คุรุสภา

2527, 355 หน้า

น้อมฤดี จงพยุหะ สัมประสงค์ ปิ่นจินดา และ กิรรัตน์ เจริญศักดิ์ คู่มือการศึกษาวิชา

พัฒนาการเด็ก โรงพิมพ์ศึกษาสัมพันธ์ 2518, 234 หน้า

ประคอง กรรณสูต สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ โรงพิมพ์บรรณกิจ 2525,

344 หน้า

ประเสริฐ รุจิรวงศ์ "คำปราชัยของ ทพท. พลตำรวจเอกประเสริฐ รุจิรวงศ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข อนามัยดีเริ่มที่บ้าน ไม่ปรากฏจำนวนหน้า

โรงพิมพ์ศรีหงส์ 2516

"พระเทพฯ ช่วยคนมีกินมีอยู่ไม่ใช่เรื่องง่าย" เดลินิวส์ 13 ธันวาคม 2528 หน้า 6, 11

"โภชนาการดีแค่ไหน 28 เผยห่วงโรคกินดีอยู่ดี" เคลนิวิล์ 20 ธันวาคม 2528 หน้า 11, 14
มลวิภา ทรงวุฒิกุล จิตวิทยาเด็กและวัยรุ่น คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง

2528, 340 หน้า

ยั้ง พทยาคม จิตวิทยาว่าด้วยปัญหาเด็ก โรงพิมพ์โอเดียนสโตร์ 2508, 368 หน้า
รุ่งเรือง บุญไธรส ปรัชญาสังคม โรงพิมพ์สมบุญรี ม.ป.ป , 182 หน้า

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ หลักวิชาทางการศึกษา โรงพิมพ์ทวีกิจ 2524,
287 หน้า

วรากร วราอัศวปติ และคนอื่น ๆ โครงการโภชนาการเพื่อสุขภาพในชนบท โครงการวิจัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม 2521, 83 หน้า

วลัยทิพย์ สาขลวิจารณ์ "บริโภคนิสัยของเด็ก" วารสารสุขภาพ 15 . 73 - 78
กรกฎาคม - กันยายน 2524

วดีนา จันทศิริ "ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกิน" ใน เอกสารการสอนชุดวิชาโภชนาการศึกษ
เพื่อชุมชน หน้า 107 - 131 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

วันชัย บุญประกอบ "ปัจจัยที่ควรคำนึงในการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการกิน" ใน
พฤติกรรมกรกินของคนไทย หน้า 35 - 40 สถาบันวิจัยโภชนาการมหาวิทยาลัยมหิดล
2527

วาสนา จันทรสว่าง "รักและอบรมเลี้ยงดูเด็กเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ" วารสารสุขภาพ
25 : 4 - 9 มกราคม - มีนาคม 2527

วิจิตร ไหวดี เรื่องไข้หวัดของ ผู้ป่วยเด็กโรคขาดสารอาหาร ศึกษาเฉพาะกรณี
โรงพยาบาลเด็กกับงานสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์ วิทยานิพนธ์ สค.ม.

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2526, 78 หน้า อัดสำเนา

วิชัย จุฬาโรจน์มนตรี การศึกษาอุปสรรคต่อการส่งเสริมโภชนาการชนบทศึกษา เฉพาะกรณี
อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา วิทยานิพนธ์ วท.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2514, อัดสำเนา

วดี ชิตเชิดวงศ์ การศึกษาเปรียบเทียบลักษณะนิสัยในการบริโภคและการเจริญเติบโตของ
เด็กก่อนวัยเรียนที่มาจากสภาพครอบครัวต่างกัน ในจังหวัดนครราชสีมา วิทยานิพนธ์
กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521, 117 หน้า อัดสำเนา

ศรัววรรณ มากุญ การศึกษาเปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนตามสภาพครอบครัว

แตกต่างกันในจังหวัดพิษณุโลก ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสาณมิตร 2521, 114 หน้า อัดสำเนา

สมพร สุธันย์, ม.ร.ว. จิตวิทยาการปกครองชั้นเรียน โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช 2523,
130 หน้า

สาธิตสุข, กระทรวง กองโภชนาการร่าง 7 แผนงานโภชนาการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ

และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (2530 - 2534) 25 หน้า อัดสำเนา

สุจิตรา เทพไชย การศึกษาภาวะโภชนาการของเด็กก่อนวัยเรียน 2 ตำบลท่ายาง

อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช วิทยานิพนธ์ วท.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2526, 85 หน้า อัดสำเนา

สุชา จันทรเฒ และ สุรางค์ จันทรเฒ จิตวิทยาเด็ก ประสณมิตร ม.ป.ป.,

217 หน้า

✓ สุวรรณีย์ วิโรจน์สายลี การศึกษาบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียน หมู่ 3 ตำบลดอนเจดีย์

อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี วิทยานิพนธ์ วท.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2519, 72 หน้า อัดสำเนา

เสนอ อินทรสุขศรี "บ้านคีตศิลป์" เอกสารนิเทศการศึกษา ฉบับที่ 92 บทความประกอบ

หมวดการศึกษาวิจัยจิตวิทยาพัฒนาการ หน้า 42 - 49 หน่วยศึกษานิเทศก์

กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ 2511

เสาวนีย์ จักรทิพย์ โภชนาการสำหรับครอบครัวและผู้ป่วย โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช

2526, 139 หน้า

✓ อนุสรณ์ รัชตะกิลปิน และคนอื่น ๆ "ฐานะทางเศรษฐกิจและภาวะทุพโภชนาการ"

โภชนาการสาร / 27 - 29 มกราคม มีนาคม 2516

✓ อรุณฯ หลิงประเสริฐ การศึกษาเปรียบเทียบเด็กในเมืองและชนบทเกี่ยวกับพัฒนาการของ

สังคมในเรื่องอนุรักษ์ความยาวและปริมาตรกับการอบรมเลี้ยงดู ปริญญาโท

กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 91 หน้า

✓ อาณนที อาภาภิรมย์ มนุษย์กับสังคม : สังคมและวัฒนธรรมไทย โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ

2515, 359 หน้า

- Baldwin, Alfred L., "Socialization and Parent - Child Relationship," Child Development. 19 . 129 - 137 September, 1948.
- Best, John W. Research in Education 2 nd.ed., New Jersey, Prentice Hall Inc. Englewood Cliffs, 1970. 399 p.
- Birch, H. "Malnutrition Learning and Intelligence," American Journal. p. 773 - 784, Public House, 65 . 1972
- Breckenridge, Marian E and Vincent, Lee E Child Development. 5th ed., W.B Saunder Company, Philadelphia 1966. 485 p
- Christakis, G., Miridijanlian, A., Nath, L., Khurana, H.S., Cowrll, C., Archer, M., O., Ziffer, H., Baker, and James, C. "A Nutritional Epidemiologic Invertigation of 642 New York City Children," American Journal Clinical Nutrition. P 107 - 126, 21 1968.
- Cronbach, Lee Joseph. Essentials of Psychological Testing. 3rd.ed., New York, Harper and Row, 1970 752 p.
- Dennis, W & Phillip, Najarian. "Infant Development under Environmental handicap," Psychological Monograph, General and Applied 7 17, May, 1957
- Dinkmeyer, Don C. Child Development - The Emerging Self. Prentice - Hall, New Jersey, 1965. 355 p.
- Edward, Aleen L. Statistical Methods for the Behavioral Sciences. New York, Rinehart, 1954. 542 p.
- Ferguson, George A Statistical Analysis in Psychology and Education. 5th,ed., Tokyo, McGraw-Hill, 1981. 549 p.
- Hall, Calvin S. and Lindzey, Gardner. Theory of Personality. John Wiley & Son, Inc., New York, 1970 622 p.
- Heseltine, Marjorie. "Freedom from Hunger Campaign," Education and Training in Nutrition. p. 7, Rome : FAO. Basis Study, No. 6 1972.
- Jersild, Arthur T. Child Psychology p. 89 - 92, Prentice Hall, New Jersey, 1960.
- Joe D. Wray and Abfred Agune. "Protein - Calorie Malnutrition in Candelaria Columbia," The Journal of Tropical Pediatric. September, 1960
- Kandil, Samira and Ahmed Yousuf. 'Some Factors Associated With the Homemaker's Comprehension, Eating Practices and Attitudes Toward Food and Nutrition," Dissertation Abstracts International. 32 1972. 713 p.

- Mussen, Paul H. The Psychological Development of the Child.
Anglewood Cliffs, 1963. 102 p.
- Mussen, Paul H. and other. Child Development and Personality.
John Wealherhill, 1969, Tokyo, 795 p.
- Pratt, Lois, "Child Rearing Method and Children's Health Behavior,"
Journal of Health and Social Behavior 62 69, March, 1973.
- Roger, Dorothy Issues in Adolescent Psychology Meredith Corporation,
New York, 1972 577 p
- / Sears. Robert R., Eleanor E. Maccoby and Harry Levin. Pattern of
Child Rearing. New York, Row Peterson and Company, 1957. 549 p.
- Siegelman, Marvin "Evaluation of Bronfenbrenner's Questionnaire
for Children Concerning Parental Behavior," Child Development.
36 : 163 - 174, 1965
- Symonds, P.M. The Psychology of Parent - Child Relationship.
Appleton - Century - Curfts, New York, 1939. 376 p.
- Winer, B.J. Statistical Principles in Experimental Design.
2nd.ed., New York, McGraw Book company, 1971. 907 p.

การคำนวณ

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

1.1 ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับวิธีที่ผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักเรียน

มีคำถามทั้งหมด 60 ข้อ

1.2 ส่วนที่ 2 ถามเกี่ยวกับการปฏิบัติในเรื่องการกินอาหารของนักเรียน

มีคำถามทั้งหมด 54 ข้อ

2. ผู้ปกครองในที่นี้หมายถึง บุคคลที่ได้ให้การอบรมเลี้ยงดูนักเรียนมาเป็นเวลานานที่สุด อาจเป็น พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย พี่ ป้า น้า อา พระ หรือบุคคลอื่นก็ได้

3. วิธีตอบแบบสอบถาม

3.1 ส่วนที่ 1 ให้นักเรียนระลึกถึงเหตุการณ์ที่ล่วงเลยมาแล้วว่า

ผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักเรียนในลักษณะใดแล้วเขียนเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องคำตอบท้ายข้อความที่เห็นว่า ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวนักเรียนมากที่สุด เพียง 1 คำตอบ

ตัวอย่าง

วิธีที่ผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักเรียน	ความถี่ในการปฏิบัติ		
	เป็นประจำ	เป็นครั้งคราว	ไม่เคย
๐. การร่วมรับประทานอาหารกับผู้ปกครองทุกวัน		✓	
๑๐. การดูค่าเส้นด้ายเมื่อทำผิด	✓		

3.2 ส่วนที่ 2 ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องคำตอบ
ท้ายข้อความที่นักเรียนเห็นว่าตรงกับที่นักเรียนได้ปฏิบัติตามความเป็นจริงมากที่สุดเพียง

1 คำตอบ

ตัวอย่าง

การปฏิบัติของนักเรียน	ความถี่ในการปฏิบัติ		
	เป็นประจำ	เป็นครั้งคราว	ไม่เคย
0. การรับประทานของคอง เช่น มะม่วงคอง	✓		
00. การรับประทานลูกอม ลูกกวาด ขนมหวานอื่น ๆ			✓

4. ขอให้นักเรียนตอบคำถามทุกข้ออย่าเว้นข้อหนึ่งข้อใดเป็นอันขาด เพราะจะทำให้แบบสอบถามที่นักเรียนทำเสียทั้งชุด และเนื่องจากไม่ต้องเขียนชื่อของนักเรียนลงในแบบสอบถามชุดนี้จึงทำให้ไม่มีใครทราบว่านักเรียนตอบคำถามอย่างไร คำตอบของนักเรียนไม่มีถูกหรือผิดและไม่กระทบกระเทือนต่อผลการเรียนของนักเรียนแต่อย่างใด ดังนั้นจึงขอความร่วมมือให้นักเรียนตอบคำถามให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

"ขอขอบคุณในความร่วมมือ"

ส่วนที่ 1 วิธีที่ผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักเรียน

วิธีที่ผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักเรียน	ความถี่ในการปฏิบัติ		
	เป็นประจำ	เป็นครั้งคราว	ไม่เคย
1. การละเลยไม่เอาใจใส่ในสุขภาพของนักเรียน			
2. การขาดการว่ากล่าวตักเตือนเรื่องความประพฤติของนักเรียน			
3. การปฏิเสธสิ่งที่นักเรียนขอและดุด่า			
4. การปล่อยให้เด็กแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตัวเอง			
5. การปล่อยให้เด็กคบเพื่อนได้อย่างอิสระโดยไม่ว่ากล่าวตักเตือน			
6. การปล่อยให้เด็กมีอิสระในการที่จะไปเที่ยวไหนกับใครโดยไม่หวงห้าม			
7. การปล่อยให้เด็กดูแลักรีดเสื้อผ้าของตนเอง			
8. การปล่อยให้เด็กต้องช่วยเหลือตัวเองเวลาไม่สบาย			
9. การนำเอาความคิดของผู้อื่นมาคอยเปรียบเทียบกับนักเรียน			
10. การไม่ได้รับความช่วยเหลือจากผู้ปกครองเมื่อนักเรียนจำความก็			
11. การขาดความสนใจว่าเด็กจะเป็นอยู่อย่างไร			

วิธีที่ผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักเรียน	ความถี่ในการปฏิบัติ		
	เป็นประจำ	เป็นครั้งคราว	ไม่เคย
12. การขากความสนใจที่จะถามถึงการเล่าเรียนของนักเรียนเมื่อกลับถึงบ้าน			
13. การทะเลาะในการให้กำปรักษาหาวหรือแก่นักเรียนไม่ว่ากรณีใด ๆ			
14. การถูกตำหนิติเตียนมากกว่าพี่น้องคนอื่น ๆ เมื่อมีการทะเลาะกันในเรื่อง			
15. การอยู่บ้านอย่างไม่มีควมอบอุ่นใจหรือน่าเบื่อ			
16. การถูกลงโทษหรือถูกกล่าวอย่างรุนแรงเมื่อนักเรียนกระทำผิด			
17. การขาดความสนใจว่านักเรียนจะแต่งตัวอย่างไร แบบไหน			
18. การไล่ให้นักเรียนไปเล่นไกล ๆ เพื่อจะได้ไม่ทำให้เกิดความรำคาญ			
19. การปล่อยให้เด็กเรียนดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุหรืออ่านหนังสืออยู่จนดึกโดยไม่ว่าอะไร			
20. การแสดงให้เห็นว่านักเรียนไม่ได้รับความรักเท่าเทียมกับบุคคลอื่น ๆ ในบ้าน			
21. การขออนุญาตและชี้แจงรายละเอียดกับผู้ปกครองเมื่อเวลาที่นักเรียนจะไปไหน			
22. การร่วมรับประทานอาหารกับผู้ปกครองทุกมื้อที่ผู้ปกครองรับประทานอาหาร			

วิธีที่ผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักเรียน	ความถี่ในการปฏิบัติ		
	เป็นประจำ	เป็นครั้งคราว	ไม่เคย
✓ 23. การถูกเกี่ยวเชื้ให้รับประทานอาหารชนิดต่าง ๆ ที่ผู้ปกครองต้องการให้รับประทาน			
24. การบี้งจนถึงการใช้จ่ายเงินอย่างละเอียดเมื่อนักเรียนขอเงินซื้อของ			
25. การบอกให้นักเรียนเปลี่ยนเครื่องแต่งตัวใหม่ให้เหมาะสมเมื่อจะออกนอกบ้าน			
26. การไม่ได้มีโอกาสไปเที่ยวกับเพื่อน ๆ นอกจากไปกับผู้ปกครอง			
✓ 27. การที่ไม่ได้รับอนุญาตให้ตัดสินใจเลือกเรียนในวิชาที่นักเรียนถนัด			
28. การขออนุญาตผู้ปกครองทุกครั้งที่จะใช้ของใช้ในครอบครัว			
29. การไม่ได้รับอนุญาตให้ไปเที่ยวนอกบ้านในวันหยุดเสาร์หรืออาทิตย์			
30. การมีความรู้สึกสบายใจ และโล่งใจเมื่อนักเรียนได้อยู่บ้านตามลำพัง			
✓ 31. การกำหนดให้นักเรียนรับประทานอาหารตามชนิดและปริมาณที่ผู้ปกครองต้องการ			
✓ 32. การขอให้นักเรียนเลิกคบเพื่อนเมื่อผู้ปกครองไม่ชอบเพื่อนคนนั้น			
33. การกำหนดให้นักเรียนกระทำในสิ่งที่ผู้ปกครองต้องการ			

วิธีที่ผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักเรียน	ความถี่ในการปฏิบัติ		
	เป็นประจำ	เป็นครั้งคราว	ไม่เคย
34. การถูกดูถูกละลงโทษเมื่อนักเรียน กระทำผิด			
35. การถูกกล่าวหาว่าได้เถียงในขณะที่ นักเรียนชี้แจงถึงเหตุผลต่าง ๆ			
36. การดูตักนักเรียนทันทีที่กระทำผิด ในสถานที่อื่น ๆ ซึ่งไม่ใช่ที่บ้าน			
37. การลงโทษนักเรียนในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่แม่พอใจของผู้ปกครอง เช่นสอบตก หรือทำคะแนนได้ไม่ดี			
38. การซ้ำเติมหรือไม่ให้กำลังใจในเวลา ที่นักเรียนผิดหวัง			
39. การขาดความเข้าใจในปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนที่เกิดขึ้นในโรงเรียน			
40. การเลือกเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย อาหารและอื่น ๆ ผู้ปกครองจะเป็น ผู้ตัดสินใจเอง			
41. การได้รับการตัดสินอย่างยุติธรรม ในการทะเลาะกันระหว่างพี่น้อง			
42. การเกิดความเกลียดเกลียดเมื่อ ผู้ปกครองพูดคุยหรือสนทนากับนักเรียน			
✓ 43. การให้คำแนะนำในเรื่องการรับประทาน อาหารที่มีประโยชน์และเพียงพอกับ ความต้องการของร่างกาย			

วิธีที่ผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักเรียน	ความถี่ในการปฏิบัติ		
	เป็นประจำ	เป็นครั้งคราว	ไม่เคย
44. การให้ความห่วงใยและอธิบายถึงเหตุผลในการที่นักเรียนกลับบ้านผิดเวลา โดยไม่ออกกล่าวล่วงหน้า			
45. การให้ความยุติธรรมในการให้สิ่งของต่าง ๆ กับนักเรียนและพี่น้อง			
46. การให้นักเรียนได้รับประทานอาหารที่ชอบและมีประโยชน์			
47. การอนุญาตให้นักเรียนไปเที่ยวนอกบ้านได้ตามสมควร			
48. การถูกทำโทษหรือดูต่ำจากผู้ปกครองอย่างเป็นธรรมเมื่อนักเรียนหรือพี่น้องทำความผิด			
49. การได้รับอนุญาตให้ทำงานส่วนตัวของนักเรียนได้ในวันหยุด			
50. การส่งเสริมหรือสนับสนุนให้นักเรียนได้เรียนในวิชาที่ถนัด			
51. การให้ความเข้าใจและไม่โกรธเมื่อนักเรียนชี้แจงเหตุผล			
52. การให้คำปรึกษาเมื่อนักเรียนมีปัญหา เช่น ปัญหาสุขภาพ ปัญหาการเรียน ปัญหาเรื่องเพื่อน			

วิธีที่ผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักเรียน	ความถี่ในการปฏิบัติ		
	เป็นประจำ	เป็นครั้งคราว	ไม่เคย
53. การยอมรับฟังความคิดเห็นของ นักเรียน			
54. การพาไปเที่ยวนอกบ้านโดยผู้ปกครอง ได้ถามความสมัครใจของนักเรียนก่อน			
55. การให้โอกาสนักเรียนได้ชี้แจงเหตุผล เมื่อทำความผิด ..			
56. การถามถึงเหตุผลเมื่อนักเรียนไม่ทำ ในสิ่งที่ผู้ปกครองต้องการ			
57. การถามความคิดเห็นของนักเรียนใน เรื่องต่าง ๆ ..			
58. การให้อิสระกับนักเรียนที่จะเลือกคบ เพื่อนทั้งชายและหญิง			
59. การปล่อยให้ให้นักเรียนได้คิดแก้ปัญหาด้วย ตัวเองโดยผู้ปกครองจะให้คำปรึกษา เมื่อนักเรียนคิดไม่ออก			
60. การให้กำลังใจเมื่อนักเรียนทำสิ่งใดแล้ว พลาดหวัง			

ส่วนที่ 2 การปฏิบัติในเรื่องกินอาหารของนักเรียน

การปฏิบัติของนักเรียน	ความถี่ในการปฏิบัติ		
	เป็นประจำ	เป็นครั้งคราว	ไม่เคย
1. การกินอาหารจำพวกผักและผลไม้			
2. การกินอาหารจำพวกเนื้อสัตว์			
3. การดื่มนมหรือเครื่องดื่มใส่นม			
4. การกินอาหารทะเล			
5. การกินอาหารพวกไข่ต่าง ๆ ..			
6. การกินอาหารพวกเครื่องในสัตว์			
7. การลองกินอาหารชนิดใหม่ที่เรา พบ			
8. การกินอาหารเช้า			
9. การกินอาหารตรงตามเวลาทุกมื้อ			
10. การกินอาหารที่ละน้อยแต่บ่อย ๆ ครั้ง			
11. การกินของว่างก่อนมื้ออาหาร			
12. การกินอาหารจุบจิบพร่ำเพรื่อ			
13. การไม่ยอมกินอาหารเมื่อเกิดอารมณ์ ไม่พอใจ			
14. การเพลิดเพลินกับการทำงานโดย ไม่สนใจกับความหิวและเวลาอาหาร			
15. การกินมากเกินไปจนขาดเมื่อกินอาหารที่ ถูกใจ			
16. การกินอาหารที่มีรสจัดมาก ๆ			

การปฏิบัติของนักเรียน	ความถี่ในการปฏิบัติ		
	เป็นประจำ	เป็นครั้งคราว	ไม่เคย
17. การกินผักและผลไม้ที่ล้างสะอาดแล้ว			
18. การกินอาหารที่เหลือค้างทิ้งไว้โดยไม่อุ่นเสียก่อน			
19. การกินอาหารเพียงเพื่ออิ่มโดยไม่คำนึงถึงประโยชน์			
20. การกินอาหารจำพวกของหมักดอง			
21. การกินอาหารสุก ๆ ดิบ ๆ			
22. การล้างมือก่อนกินอาหาร			
23. การพักให้หายเหนื่อยก่อนกินอาหาร			
24. การใช้ช้อนกลางในการกินอาหารร่วมกับผู้อื่น			
25. การพูดคุยขณะที่มีอาหารอยู่เต็มปาก			
26. การกินอาหารไม่เป็นที่หรือกินไปเล่นไป			
27. การเคี้ยวอาหารให้ละเอียดก่อนกลืน			
28. การกินข้าวสลับกับการดื่มน้ำแบบข้าวค้ำน้ำค้ำ			
29. การกินอาหารกะโต ๆ เพื่อให้เสร็จเร็ว ๆ			
30. การเคี้ยวอาหารมีเสียงดัง			
31. การกินอาหารให้อิ่มเต็มทีก่อนเข้านอน			
32. การล้างมือเมื่อกินอาหารเสร็จ			
33. การอาบน้ำทันทีเมื่อกินอาหารเสร็จ			

การปฏิบัติของนักเรียน	ความถี่ในการปฏิบัติ		
	เป็นประจำ	เป็นครั้งคราว	ไม่เคย
34. การแปรงฟันหรือบ้วนปากหลังกินอาหาร เสร็จ			
35 การดื่มน้ำสะอาดพอควรหลังกินอาหาร			

แบบสอบถามพ่อแม่หรือผู้ปกครองของนักเรียน

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ต้องการถามเกี่ยวกับการศึกษาของพ่อแม่หรือผู้ปกครองรายได้ของครอบครัว และจำนวนสมาชิกทั้งหมดในครอบครัว ขอให้ท่านตอบแบบสอบถามนี้ให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด เพราะจะทำให้แบบสอบถามของท่านมีคุณค่าเป็นประโยชน์ในการศึกษา

2. แบบสอบถามนี้ไม่ต้องการทราบว่าใครคือผู้ตอบจะเน้นคำตอบของท่านจึงไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อท่านแต่อย่างใด ผลการตอบของท่านจะนำไปใช้เพื่อวิจัยทางวิชาการอันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเรื่องอาหารการกินให้เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน

3. ขอให้ท่านตอบแบบสอบถามนี้ให้ครบถ้วนทุกข้อ เพราะถ้าท่านไม่ตอบข้อความใดข้อความหนึ่งแบบสอบถามนี้จะใช้ประโยชน์ไม่ได้

"ขอขอบคุณในความร่วมมือ"

การศึกษาสูงสุดของพ่อ

การศึกษาสูงสุดของแม่

การศึกษาสูงสุดของผู้ปกครองในกรณีที่ไม่ใช่พ่อแม่ของนักเรียนแต่เป็นผู้ที่ให้การอบรมเลี้ยงดูเด็กคนนั้นมา

รายได้ของครอบครัวทั้งหมดให้เลือกตอบอย่างใดอย่างหนึ่ง คือ

1. รายได้ประมาณวันละ.....บาท หรือ

2. รายเดือนประมาณเดือนละ.....บาท หรือ

3. รายปีประมาณปีละ.....บาท

จำนวนคนในครอบครัวมีทั้งหมด.....คน (ไม่นับรวมคนรับใช้หรือคนงาน)

ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู

ชื่อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ชื่อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ชื่อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	3.51	21	4.41	41	5.32
2	2.16	22	2.76	42	4.86
3	2.78	23	3.05	43	3.48
4	2.08	24	4.54	44	3.47
5	2.47	25	3.55	45	7.34
6	2.25	26	3.59	46	2.93
7	2.43	27	4.06	47	3.27
8	2.00	28	5.14	48	2.88
9	2.18	29	2.65	49	4.50
10	2.85	30	2.96	50	4.58
11	1.95	31	4.21	51	4.12
12	2.43	32	2.82	52	8.39
13	2.20	33	3.11	53	7.22
14	4.08	34	3.54	54	6.15
15	2.95	35	3.21	55	4.83
16	3.07	36	4.58	56	3.82
17	2.86	37	2.54	37	3.81
18	3.21	38	3.30	58	4.57
19	2.72	39	2.65	59	5.11
20	2.06	40	3.90	60	4.98

ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามบริโภคนิสัย

ชื่อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ชื่อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	2.33	19	5.12
2	2.75	20	2.22
3	5.12	21	1.97
4	4.21	22	4.96
5	4.38	23	4.58
6	4.31	24	4.51
7	6.04	25	1.28
8	2.48	26	6.72
9	8.06	27	4.38
10	2.57	28	3.89
11	3.12	29	3.59
12	2.27	30	2.44
13	3.11	31	4.73
14	4.37	32	2.61
15	2.23	33	5.66
16	2.30	34	3.62
17	2.08	35	1.22
18	3.98		